

**UCHWAŁA NR XLI/248/2022
RADY POWIATU W BIAŁOGARDZIE**

z dnia 31 marca 2022 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022-2027

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 528 z późn. zm.) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) Rada Powiatu w Białogardzie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Białogardzie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Bielecki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027

Strategia
Rozwiązywania
Problemów
Społecznych dla
Powiatu
Białogardzkiego na
lata 2022 – 2027

- 1 Wstęp
- 2 Pojęcia i skróty użyte w Opracowaniu
- 3 Uwarunkowania prawne i zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi różnych szczebli
- 4 Charakterystyka Powiatu Białogardzkiego
- 5 Diagnoza polityki społecznej Powiatu Białogardzkiego
- 6 Zasoby instytucjonalne Powiatu umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych
- 7 Analiza SWOT i obszary problemowe polityki społecznej
- 9 Misja i cele działań Strategii
- 9 Monitorowanie, wdrażanie i ewaluacja Strategii
- 10 Finansowanie Strategii
- 11 Zakończenie

Spis treści

1 Wstęp

Jednym z nadrzędnych, długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny jako podstawowej jednostki społecznej poprzez wspomaganie jej we wszystkich obszarach życia.

Niewystarczające środki przeznaczane na sferę społeczną, przy jednoczesnym wzroście potrzeb społecznych, skłaniają do poszukiwania najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Skuteczność tych działań podnoszą takie przedsięwzięcia, w których podejście do problemów jest kompleksowe i które polegają na wprowadzeniu rozwiązań systemowych. Takie rozwiązania zawiera Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027.

Strategia skierowana jest głównie do osób i rodzin, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Dokument ten kładzie nacisk na wspieranie rodziny w jej naturalnym środowisku, zwraca szczególną uwagę na osoby zagrożone wykluczeniem społecznym ze względu na niepełnosprawność, podeszły wiek, ubóstwo lub zagrożenie przemocą domową. Określa również najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Białogardzkiego. Strategia wskazuje obszary problemowe, prognozę zmian oraz priorytetowe kierunki działań niezbędne do osiągnięcia przyjętych celów.

Osiągnięcie założonych celów w Strategii będzie możliwe po stosunkowo długim okresie ciągłych działań, które zostały zaplanowane na okres od 2022 do 2027 roku.

Realizacja zintegrowanej polityki społecznej na obszarze Powiatu Białogardzkiego wymaga ścisłej współpracy wielu podmiotów działających w skoordynowany sposób. W związku z powyższym, w procesie tworzenia Strategii wykorzystana została zasada partycypacji społecznej. Oznacza to, że do prac nad Strategią włączono przedstawicieli społeczności lokalnej, reprezentujących podmioty mające wpływ na kreowanie lokalnej polityki społecznej. Było to konieczne, ponieważ prawidłowo zbudowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna określać zasady i narzędzia współpracy licznych podmiotów na rzecz rozwiązywania tego typu problemów na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego.

Dane do analizy statystycznej zaprezentowane w niniejszej Strategii pochodzą z kilku ostatnich lat. Tam gdzie była taka możliwość, uwzględniono dane do 2020 r. włącznie. Jeżeli nie było dostępnych danych za 2020 r., uwzględniono dane do 2019 r. włącznie. W niektórych przypadkach dane dot. poszczególnych kategorii nie były jeszcze dostępne w momencie sporządzania Strategii.

Niniejsza Strategia została opracowana przez:

Fundacja Nauka dla Środowiska
75-620 Koszalin
ul. Racławicka 15-17
(Politechnika Koszalińska, bud. F)

**nds
fund.**

Współpraca:
Adam Brzycki

2 Pojęcia i skróty użyte w Opracowaniu*

Bank Danych Lokalnych (BDL)

Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Jest to największa w Polsce baza danych o gospodarce, społeczeństwie i środowisku. BDL oferuje ponad 40 tys. cech statystycznych pogrupowanych tematycznie. Pierwsze dane pochodzą z 1995 roku.

Beneficjent

Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizującą projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie umowy dofinansowania projektu

Dobrostan

Termin z dziedziny psychologii, który oznacza subiektywnie postrzegane przez jednostkę poczucie zadowolenia z fizycznego (zdrowie, kondycja fizyczna), psychicznego i społecznego stanu własnego życia.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS)

Jeden z funduszy strukturalnych, który służy osiągnięciu spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia w Unii Europejskiej poprzez finansowanie działań w ramach pięciu obszarów wsparcia.

GOPS

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Pojęcia i skróty użyte w Opracowaniu

MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MGOPS

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PUP

Powiatowy Urząd Pracy

ŚDS

Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wskaźniki

Miara celów, jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (np. ekonomicznych, społecznych, dotyczących ochrony środowiska). Służą do badania postępu w realizacji programu operacyjnego, priorytetów, działań i projektów oraz oceny ich efektywności i wpływu.

Pojęcia i skróty użyte w Opracowaniu

Wskaźniki oddziaływania

Wskaźniki odnoszące się do konsekwencji danego programu, wykraczających poza natychmiastowe efekty dla ostatecznych beneficjentów. Oddziaływanie szczegółowe to efekty, które pojawiają się po pewnym czasie, niemniej jednak są bezpośrednio powiązane z podjętym działaniem.

Wskaźniki produktu

Wskaźniki odnoszące się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi, ilość firm, które uzyskały pomoc).

Wskaźniki rezultatu

Wskaźniki odpowiadające bezpośrednim, natychmiastowym efektom wynikającym z programu. Dostarczają one informacji o zmianach dotyczących ostatecznych beneficjentów. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczna skutecznie przeszkolonych, liczna wypadków drogowych) lub finansowych (zwiększenie się środków finansowych sektora prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu).

WTZ

Warsztaty Terapii Zajęciowej

3 Uwarunkowania prawne i zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi różnych szczebli

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy i powiatu nakłada Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zawarta jest w niej informacja o obligatoryjnym zadaniu powiatu dotyczącym opracowania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Ustawa określa najważniejsze elementy Strategii, nie wskazując jednak szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu.

Zgodnie z art. 16b Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zarówno gmina jak również powiat opracowują Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, która składa się w szczególności z:

- diagnozy sytuacji społecznej,
- prognozy zmian w zakresie objętym Strategią,
- określenia celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji Strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Jednocześnie, art. 19 pkt 1) Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej wskazuje, że do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Podstawy prawne odnoszące się do opracowania i realizacji dokumentu, kwestie treści i realizacji niniejszej Strategii znajdują odzwierciedlenie również w innych aktach normatywnych. Poniżej przedstawiono ich zestawienie:

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 poz. 2277),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 poz. 426 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 poz. 920),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 poz. 611),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 poz. 2133),

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 poz. 1057),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176),
- ustawa z 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 poz. 111),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 poz. 1876),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 poz. 1409),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 poz. 852 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 poz. 808 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz. 821),
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 poz. 1818).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027 stanowi plan wykonawczy dla polityk formułowanych na poziomie wojewódzkim i krajowym. Wpisuje się także w politykę spójności Unii Europejskiej (UE), która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu.

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami, z którymi zgodna jest niniejsza Strategia są: „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030” oraz „Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014–2020” (RPO WZ) i jego założenia do nowej perspektywy finansowej na lata 2021 – 2027. Programowa zgodność z RPO WZ stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań wskazanych w Strategii. Przyjęte w Strategii cele są spójne z dokumentami wyższego szczebla i przyczynią się do osiągnięcia celów wymienionych w tych dokumentach.

Warto zaznaczyć, że Strategia zgodna jest również z dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego, w tym lokalnymi programami rewitalizacji miasta Białogard, gminy Karlino oraz gminy Tychowo, a także strategiami rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład Powiatu Białogardzkiego, tj. miasta Białogard, gminy Białogard, gminy Karlino oraz gminy Tychowo.

Tab. 1. Wybrane dane statystyczne Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

Badana charakterystyka	2016	2017	2018	2019	2020
SPOLECZEŃSTWO					
Ludność	48 338	48 143	47 920	47 697	47 434
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem (kobiety: 15-59 lat, mężczyźni 15-64 lata)	32 004	31 442	31 001	30 495	30 157
Przyrost naturalny na 1000 ludności	- 1,28	-1,39	-1,92	-2,87	- 4,95
INFRASTRUKTURA SPOLECZNA I KULTURALNA					
Przedszkola (bez specjalnych) ^a	8	8	8	9	9
Szkoły podstawowe	13	19	19	18	bd
Gimnazja	13	2	2	-	-
Licea ogólnokształcące ^b	5	4	4	3	3
Technika ^c	4	5	5	5	bd
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej ^d	4	4	4	3	3
Biblioteki i filie	10	10	10	10	9
Kina	1	1	1	1	1
Muzea (łącznie z oddziałami)	0	1	1	1	0
RYNEK PRACY					
Pracujący ogółem	9 262	8 880	8 819	9 072	9 004
Bezrobotni zarejestrowani	3 483	2 886	2 760	2 518	2 780
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	22,3	19,4	18,7	17,0	18,5
Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości (na podst. wpisu do rejestru REGON):					
a) do 9 osób	4 627	4 674	4 765	4 895	5 000
b) 10-49 osób	155	150	146	134	130
c) 50-249 osób	29	30	32	27	26
d) 250-999 osób	3	3	2	2	2
e) 1000 osób i powyżej	0	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

a bez specjalnych, ogółem

b dla młodzieży, bez specjalnych

c wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe

d domy pomocy społecznej, schroniska dla bezdomnych, pozostałe

Powiat Białogardzki charakteryzował się liczbą ludności oscylującą wokół 48 tys. ludzi w badanych latach, chociaż od 2016 obserwuje się tendencję spadkową. Spadała również w badanym okresie liczba ludności w wieku produkcyjnym (od 32 004 osoby 2016 r. do 30 157 osób w 2020 r.). Przyrost naturalny na 1000 ludności systematycznie malał, szczególnie od 2019 r.: w 2016 wynosił -1,28, w 2019 wynosił -2,87, a w 2020 wynosił już -4,95, co może być początkiem trendu wzrostowego.

Wskaźnik przyrost naturalnego w 2020 r. wyniósł w Polsce 3,18, z kolei w Województwie Zachodniopomorskim 4,31. Z przedstawionych danych wynika, że wskaźnik przyrostu naturalnego w Powiecie Białogardzkim był niższy zarówno od wskaźnika dla Polski, jak też od wskaźnika dla Województwa Zachodniopomorskiego [3]

Wśród placówek edukacyjnych, liczba przedszkoli oraz szkół podstawowych generalnie rosła. Liczba gimnazjów znacznie spadła, ale ma na to wpływ reforma systemu oświaty z 2017 r. Z kolei liczba liceów ogólnokształcących zachowuje tendencję spadkową (od 5 w 2016 r. do 3 w roku 2020). Liczba techników od 2017 r. pozostaje na stałym poziomie 5 placówek. W ciągu ostatnich lat spadła liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej (z 4 do 3 placówek). Spośród placówek kulturalnych, liczba bibliotek wraz z filiami spadła o 1 placówkę (z 10 do 9), na terenie Powiatu funkcjonowało przez badany okres jedno kino, natomiast w 2020 r. przestało funkcjonować jedyne muzeum zlokalizowane na terenie Powiatu Białogardzkiego.

Liczba pracujących ogółem w Powiecie Białogardzkim kształtowała się w liczbie ok. 9 tys. osób w badanych latach. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych spadała systematycznie do 2019 r., po czym wzrosła o ponad 250 osób w roku 2020, co może być spowodowane pandemią koronawirusa i jej skutkami gospodarczymi. Podobna tendencja dotyczyła stopy bezrobocia rejestrowanego – spadek od 2016 r. do 2019 r. (od 22,3% do 17,0%), po czym wzrost w 2020 r. do 18,5%. W tym miejscu należy zaznaczyć że bezrobocie jest istotnym problemem dla Powiatu Białogardzkiego. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce w 2020 r. wynosiła 6,3 %, z kolei w Województwie Zachodniopomorskim 8,4 %. Wynika stąd, że stopa bezrobocia w Powiecie Białogardzkim była w badanym roku wyższa o ponad 10 punktów procentowych niż stopa bezrobocia w Województwie Zachodniopomorskim [4]

Jeżeli chodzi o podmioty gospodarki narodowej, to najwięcej było przedsiębiorstw zatrudniających do 9 osób, których liczba systematycznie rosła w badanych latach, do 5 tys. podmiotów w 2020 r. Z kolei liczba przedsiębiorstw od 10 do 49 osób systematycznie spadała (od 155 w 2016 r. do 130 w roku 2020). Do 2018 r. odnotowano nieznaczny wzrost, a od 2019 r. nieznaczny spadek przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 osób. Spadła również o 1 liczba przedsiębiorstw z liczbą pracowników od 250 do 999 (z 3 w 2016 r. do 2 w 2020 r.). W 2020 r. pojawiło się jedno przedsiębiorstwo na terenie Powiatu Białogardzkiego zatrudniające powyżej 1000 osób.

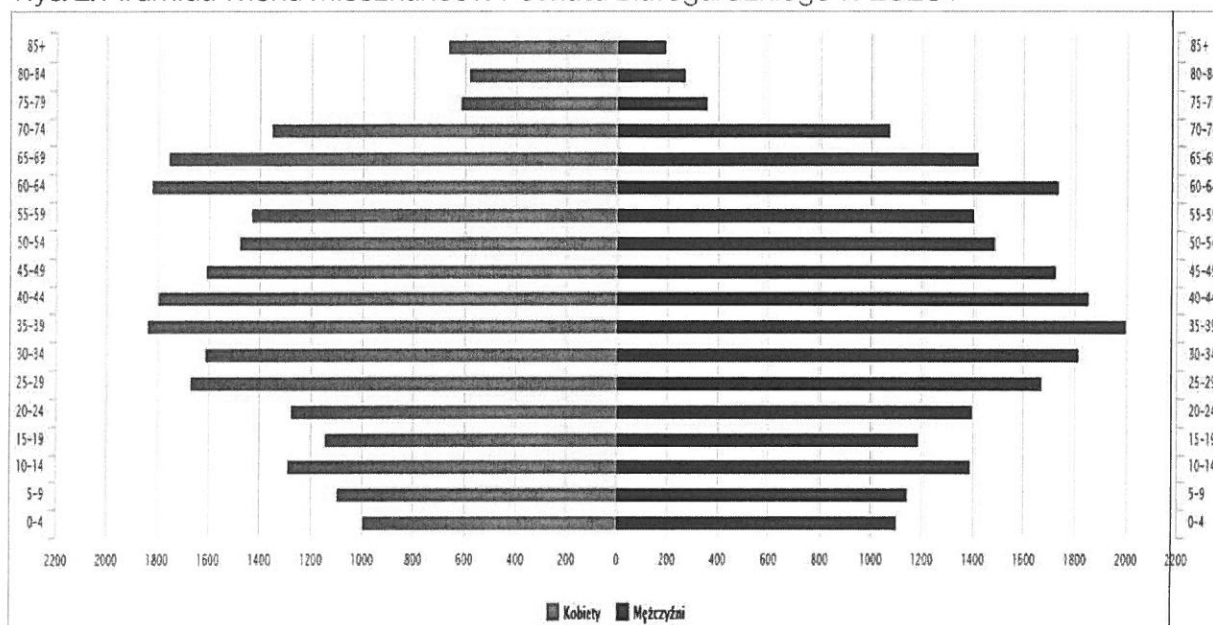
2

[3] na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

[4] ibid

Poniżej zaprezentowano piramidę wieku dla Powiatu Białogardzkiego w 2020 r.

Rys. 2. Piramida wieku mieszkańców Powiatu Białogardzkiego w 2020 r

Źródło: www.polskawliczbach.pl (na podstawie danych GUS)

Schemat z rysunku powyżej Schemat jest analogiczny jak dla piramidy dla województwa i całego kraju:

- występuje nadwyżka mężczyzn nad kobietami do wieku 50-54 włącznie, z tym że wynosi ona od ok. 50 do ok. 150 osób,
- nadwyżka kobiet nad mężczyznami zaczyna się od przedziału wiekowego 55-59 i występuje do końca (85 lat i więcej), przy czym od przedziału wiekowego 70-74 lata nadwyżka ta jest bardzo wyraźna (ok. 400 kobiet więcej niż mężczyzn).

5. Diagnoza polityki społecznej Powiatu Białogardzkiego

Poniżej zaprezentowano obszary problemowe z punktu widzenia polityki społecznej Powiatu Białogardzkiego. Dane pochodzące z MOPS w Białogardzie, MGOPS w Karlinie, GOPS w Białogardzie, GOPS w Tychowie oraz PCPR w Białogardzie. Dane dotyczą okresu 2016 – 2020. Zaprezentowane wyłącznie takie informacje, które występują we wszystkich sprawozdaniach poszczególnych Ośrodków we wszystkich analizowanych latach.

5.1 Ubóstwo

Definicja ubóstwa charakteryzuje to zjawisko społeczne jako brak dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Jest to nieosiągnięcie określonego kryterium dochodowego, które oznacza biedę i brak możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb. Ubóstwo stanowi jedną z podstawowych przyczyn ubiegania się o pomoc w ośrodkach pomocy społecznej. Wszystkie postaci ubóstwa, takie jak niedostatek, bieda, nędza wzajemnie się warunkują i powodują społeczne skutki uboczne, które objawiają się najczęściej poczuciem bezradności, wykluczeniem społecznym, utratą motywacji do działania, chorobą, a także w skrajnych przypadkach śmiercią.

W 2019 roku poprawiła się ogólna sytuacja materialna gospodarstw domowych w Polsce w porównaniu z latami poprzednimi, co znalazło odzwierciedlenie w spadku wskaźnika ubóstwa ekonomicznego, w tym ubóstwa skrajnego [5] (z 5,4% w 2018 r. do 4,2% w 2019 r.). Spadek ubóstwa skrajnego dotyczył przede wszystkim gospodarstw domowych najbardziej zagrożonych ubóstwem, tj. gospodarstw domowych utrzymujących się głównie ze świadczeń społecznych (innych niż emerytury i renty) oraz gospodarstw z co najmniej trójką dzieci poniżej 18 roku życia, mieszkańców wsi i małych miast [6]

Spoglądając na sytuację ubóstwa w Województwie Zachodniopomorskim w szerszym horyzoncie czasowym, zauważyć można znaczący wzrost zamożności społeczeństwa. Od 2004 r. do 2019 r. wydatki miesięczne przypadające na jedną osobę w gospodarstwie domowym w województwie zachodniopomorskim wzrosły łącznie o prawie 80% (z 704 zł do 1263 zł). W tym samym okresie wzrost cen wyniósł ok. 37%, zatem konsumpcja gospodarstw domowych zwiększyła się dość istotnie.

[7] ubóstwo skrajne Główny Urząd Statystyczny (GUS) określa na podstawie minimum egzystencji, które jest szacowane przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPISS)

[8] Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2019 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych), GUS, 30.06.2020, str. 1

Na tle kraju sytuacja materialna zachodniopomorskich gospodarstw domowych w regionie jest przeciętna. Zaobserwować można jednak gwałtowne zmniejszanie się udziału ubogich gospodarstw domowych w liczbie gospodarstw domowych ogółem. Poniżej granicy ubóstwa skrajnego w 2004 r. żyło 13,1% zachodniopomorskich gospodarstw domowych, zaś w 2019 r. już tylko 2,7%. Problem ubóstwa gospodarstw domowych jest w najmniejszym stopniu natężony w największych miastach regionu i w najbliższych okolicach tych miast, zaś natężony jest w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, w tym w szczególności popegeerowskich, we wschodniej części regionu (powiaty Białogardzki, Świdwiński, Łobeski, Szczecinecki, Choszczeński, Drawski). Problem ubóstwa ponadprzeciętnie dotyka gospodarstwa domowe utrzymujące się ze źródeł niezarobkowych (transfery socjalne, renty), rodzin niepełnych i rodzin wielodzietnych, mieszkańców wsi i najmniejszych miast. Z kolei w najmniejszym stopniu problem ubóstwa dotyka gospodarstwa domowe przedsiębiorców, emerytów, pracowników oraz małżeństw bez dzieci [7]

W ramach pomocy społecznej, odpowiednie działania kierowane są do osób, które ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Działania te mają postać zasiłków wypłacanych ze środków publicznych i świadczonej pomocy w naturze, opłacanych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wypłacanych dodatkach mieszkaniowych, czy zasiłkach rodzinnych na dzieci [8]

Art. 7 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej określa listę powodów trudnej sytuacji życiowej, w wyniku których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Ubóstwo jako podstawa do udzielenia pomocy społecznej wskazane jest w pierwszym punkcie Art. 7. Warunkiem przyznania takiej pomocy jest spełnienie kryterium dochodowego.

Kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wynosiło:

- dla osoby samotnie gospodarującej: 634 zł w 2016 i 2017 r., 701 zł w latach 2018 – 2020 r.
- dla osoby w rodzinie: 514 zł w 2016 i 2017 r., 528 zł w latach 2018 – 2020 r.

Na potrzeby niniejszej Strategii, scharakteryzowano w poniższej tabeli poziom ubóstwa na terenie Powiatu Białogardzkiego poprzez zasiłki stałe wypłacane w poszczególnych latach mieszkańcom Powiatu, w rozróżnieniu na liczbę osób, liczbę świadczeń oraz kwotę świadczeń w badanych latach.

(5) Ocena wpływu RPO WZ 2014–2020 w zakresie włączenia społecznego w regionie. Raport podsumowujący, Poznań/Warszawa, lipiec 2021 r., str. 23, 24

(6) Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Wydział Zarządzania Strategicznego, Szczecin, marzec 2018, str. 19, 20

Tab. 2. Zasiłki stałe wypłaca mieszkańcom Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń wypłaconych	Kwota świadczeń wypłaconych (w zł)
2016	186	1948	982 866
2017	197	1966	971 350
2018	194	1998	986 922
2019	158	1916	1 018 686
2020	179	1791	965 151

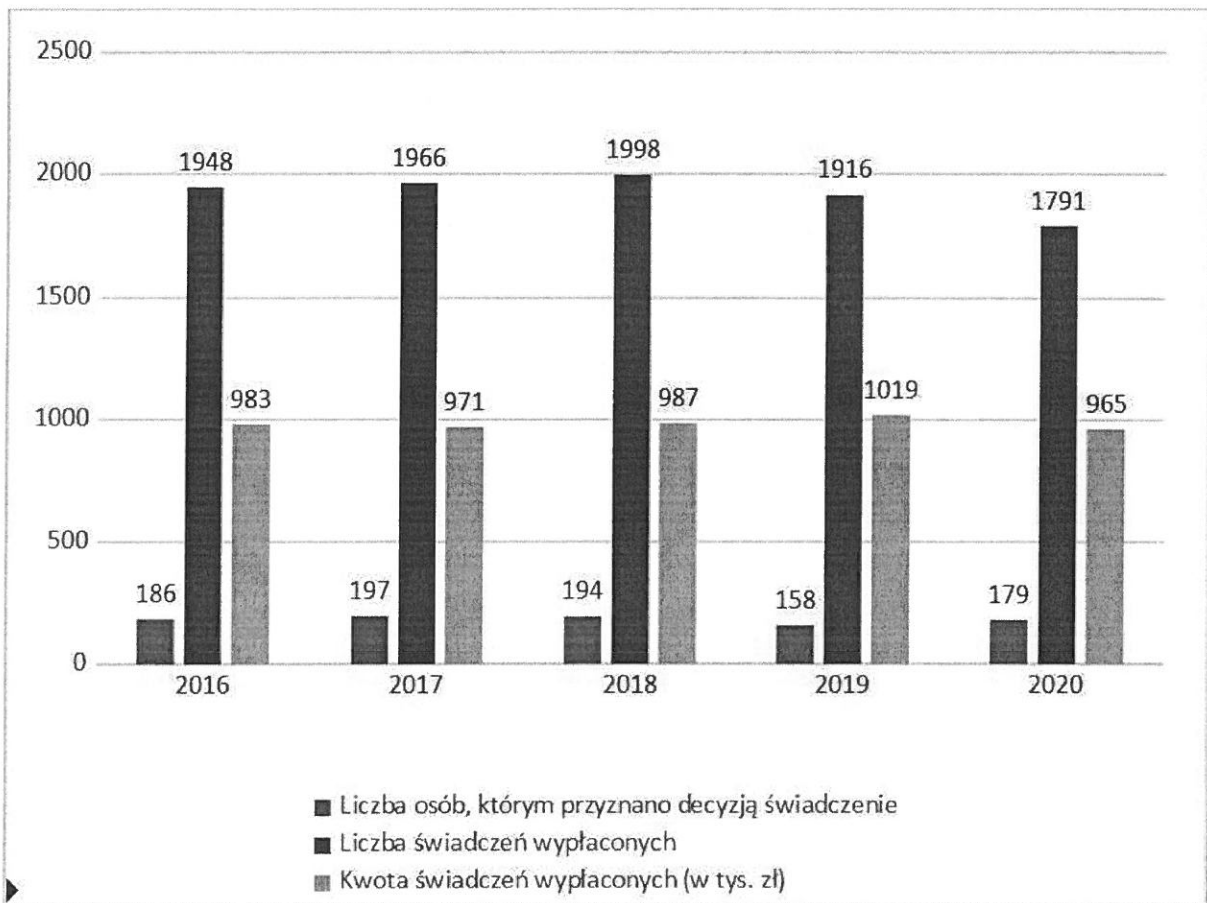
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS w Białogardzie za lata 2016-2020

Z tabeli powyżej wynika, że liczba osób którym wypłacano świadczenia w postaci zasiłków stałych nie miała wyraźniej tendencji w badanym okresie: najpierw wzrastała (ze 186 osób w 2016 r. do 197 w roku 2017), następnie malała (do 194 osób w 2018 r. i 158 w 2019 r.), aby znowu wzrosnąć w roku 2020 (179 osób).

Liczba wypłacanych świadczeń wzrastała od 2016 do 2018 r. (od 1948 szt. do 1998 szt.), po czym od 2019 r. zaczęła spadać (1916 szt. w 2019 r. i 1791 szt. w roku 2020). Z kolei kwota świadczeń najpierw spadała (z 982 866 zł w 2016 r. do 971 350 zł w roku 2017) i to pomimo wzrostu liczby osób i liczby świadczeń w tych latach (patrz: lata 2016 i 2017), po czym wzrastała do 2019 r. (1 018 686 zł), aby ponownie spaść w roku 2020 (965 151 zł).

Dla lepszego zobrazowania danych z Tab. 2., poniżej zaprezentowano je w postaci wykresu słupkowego.

Rys. 3. Zasiłki stałe wypłaca mieszkańcom Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Tab. 2.

Dla pokazania zróżnicowania sytuacji ubóstwa wewnątrz Powiatu Białogardzkiego istotne jest, aby pokazać jak rozkładały się wartości danych świadczeń w poszczególnych gminach Powiatu. W tym celu w poniższej tabeli zaprezentowano liczbę rodzin którym wypłacono w poszczególnych latach świadczenia rodzinne. Do świadczeń rodzinnych zalicza się zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia rodzicielskie oraz świadczenia opiekuńcze, tj. zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze [9]

[9] Rodzaje i wysokość świadczeń rodzinnych, kryteria uzyskania, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Tab. 3. Liczba rodzin którym wypłacono świadczenia rodzinne w poszczególnych gminach Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

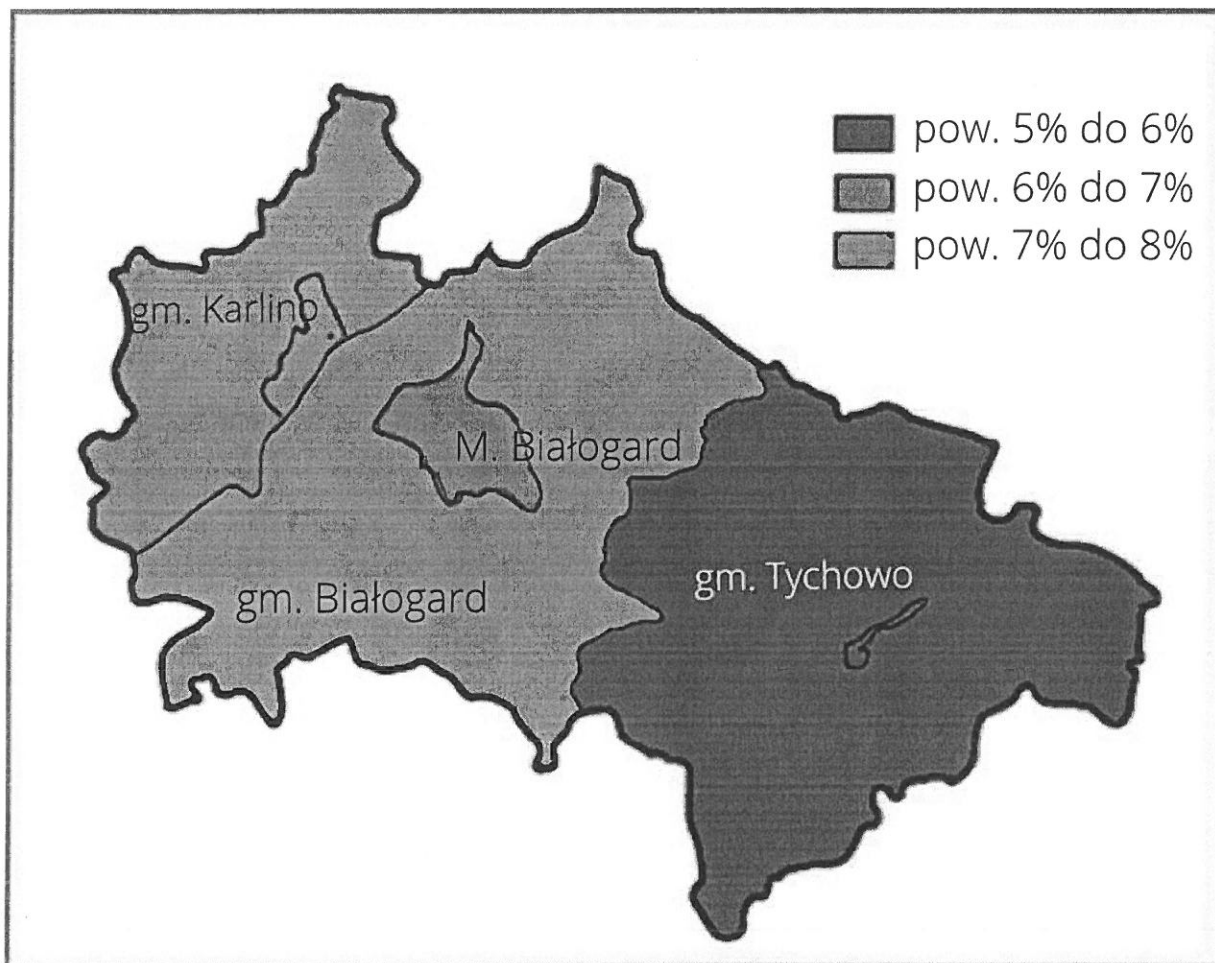
	Miasto Białogard	Gmina Białogard	Gmina Karlino	Gmina Tychowo
2016	1 300	b.d.	646	453
2017	1 350	b.d.	b.d.	439
2018	1 772	534	603	418
2019	1 624	534	690	383
2020	1 483	534	514	348
Liczba ludności w 2019 r.	24 146	7 546	9 137	6 731
% l. rodzin do l. ludności w 2019 r.	6,73	7,08	7,55	5,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności poszczególnych Ośrodków Pomocy Społecznej za lata 2016-2020

W mieście Białogard liczba rodzin którym wypłacono świadczenia najpierw rostała (do 2018 r.), następnie malała. W gminie Białogard liczba takich rodzin kształtowała się na tym samym poziomie w latach 2016–2020, z kolei w gminie Karlino najpierw malała (do 2018 r.), następnie rostała i ponownie malała (w 2020 r.). Wyraźny trend spadkowy w liczbie rodzin którym wypłacono świadczenia rodzinne w badanym okresie zanotowano w gminie Tychowo. Największy udział liczby rodzin którym wypłacono świadczenia rodzinne w stosunku do liczby ludności gminy charakteryzował gminę Karlino (7,55 %), z kolei najmniejszy gminę Tychowo (5,69 %).

Dla jeszcze lepszego pokazania zróżnicowania powyższego wskaźnika pomiędzy gminami, wyniki procentowego udziału liczby rodzin którym wypłacono świadczenia rodzinne w stosunku do liczby ludności gmin w 2019 r. zaprezentowano w postaci poniższej mapy.

Rys. 4. Udział liczby rodzin którym wypłacono świadczenia rodzinne w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Tab. 3.

5.1 "Niebieska Karta"

Od 1998r procedura „Niebieskie Karty” (NK) była realizowana przez policjantów na mocy zarządzenia Komendanta Głównego Policji. Od 2004 roku na mocy ustawy o pomocy społecznej procedura „Niebieskie Karty” była obligatoryjna dla pracowników socjalnych. Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązała do realizacji procedury „Niebieskie Karty” pięć służb. Zgodnie z art. 9d ust. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie

Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie (art. 9d ust. 4 Ustawy). Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie (art. 9d ust.1 Ustawy). Przedstawiciele podmiotów, o których mowa w ust. 2 Ustawy, realizują procedurę "Niebieskie Karty" w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego (art. 9d ust. 3 Ustawy) [10]

W tabeli poniżej zaprezentowano liczbę nowych procedur „Niebieska Karta” założonych w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego.

Tab. 4. Liczba nowych procedur „Niebieska Karta” założonych w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego

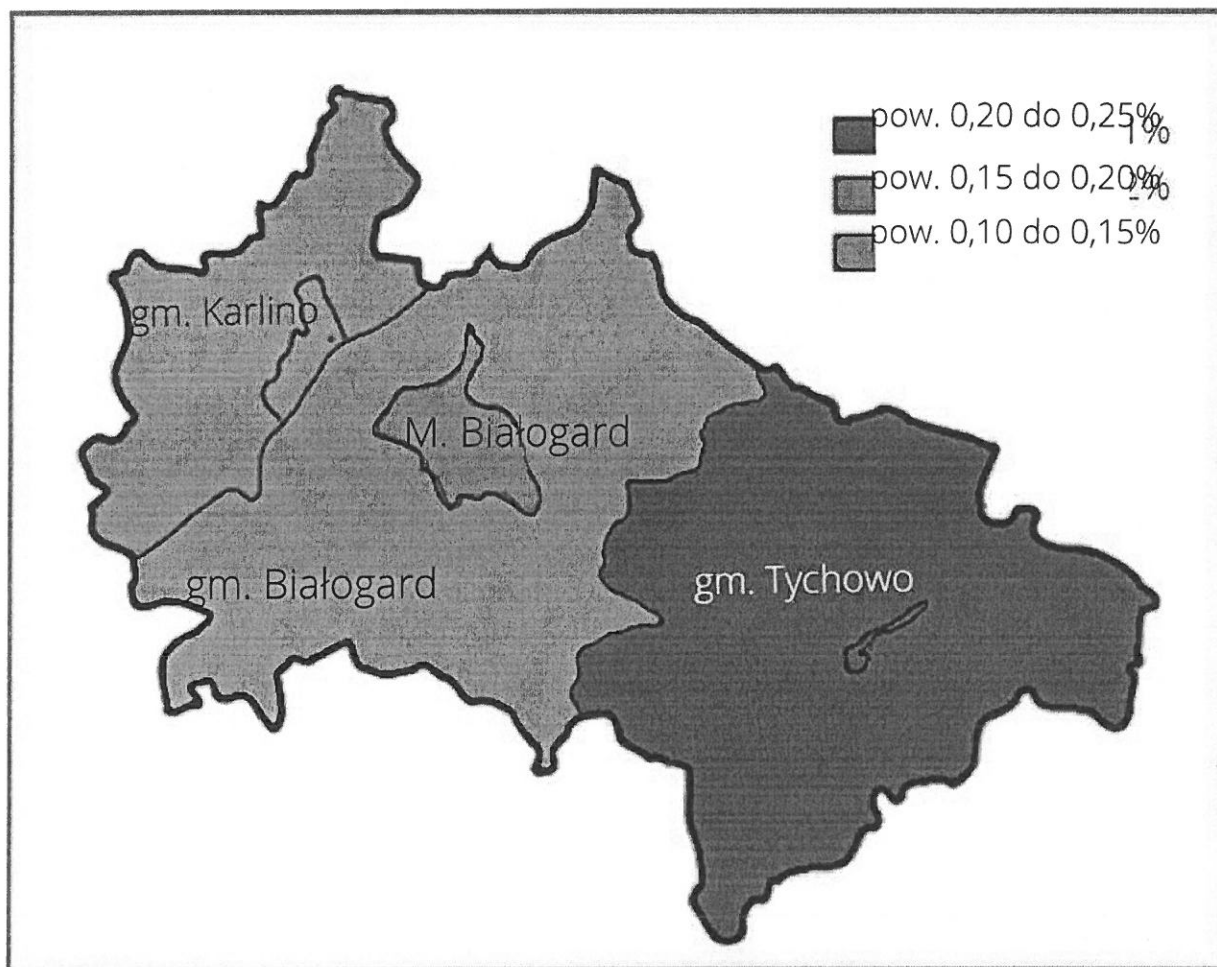
	Miasto Białogard	Gmina Białogard	Gmina Karlino	Gmina Tychowo
2016	64	25	25	16
2017	98	32	b.d.	22
2018	50	25	13	22
2019	40	11	12	17
2020	47	15	19	19
Liczba ludności w 2019 r.	24 146	7 546	9 137	6 731
% procedur NK do l. ludności w 2019 r.	0,17	0,15	0,13	0,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności poszczególnych Ośrodków Pomocy Społecznej za lata 2016-2020

Generalnie rzecz biorąc, liczba nowych procedur „Niebieska Karta” rosła we wszystkich gminach do 2017 r., a następnie zaczęła spadać do 2019 r. Wyjątkiem jest rok 2020, gdzie liczba ta ponownie wzrosła. Może być to spowodowane negatywnym wpływem pandemii COVID-19 na relacje w rodzinach. Największy odsetek nowych procedur w stosunku do liczby mieszkańców gminy odnotowano w gminie Tychowo (0,25 %), z kolei najmniejszy w gminie Karlino (0,13 %).

Rys. 5 Prezentuje graficzne rozłożenie wartości dot. udziału liczby nowych procedur "Niebieska Karta" w stosunku do liczby ludności gmin w 2019 r.

Rys. 5. Udział liczby nowych procedur „Niebieska Karta” w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Tab. 4.

5.3. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe (np. kryterium dochodowe) [11]

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza miesięcznie kwoty 900 zł netto.

[11] Fundusz alimentacyjny, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oznacza egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych, albo postępowanie upadłościowe, w toku którego w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie otrzymano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo [12]

W poniższej tabeli zaprezentowano wydatki na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacane w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego.

Tab. 5. Wydatki na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego (w tys. zł) w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego

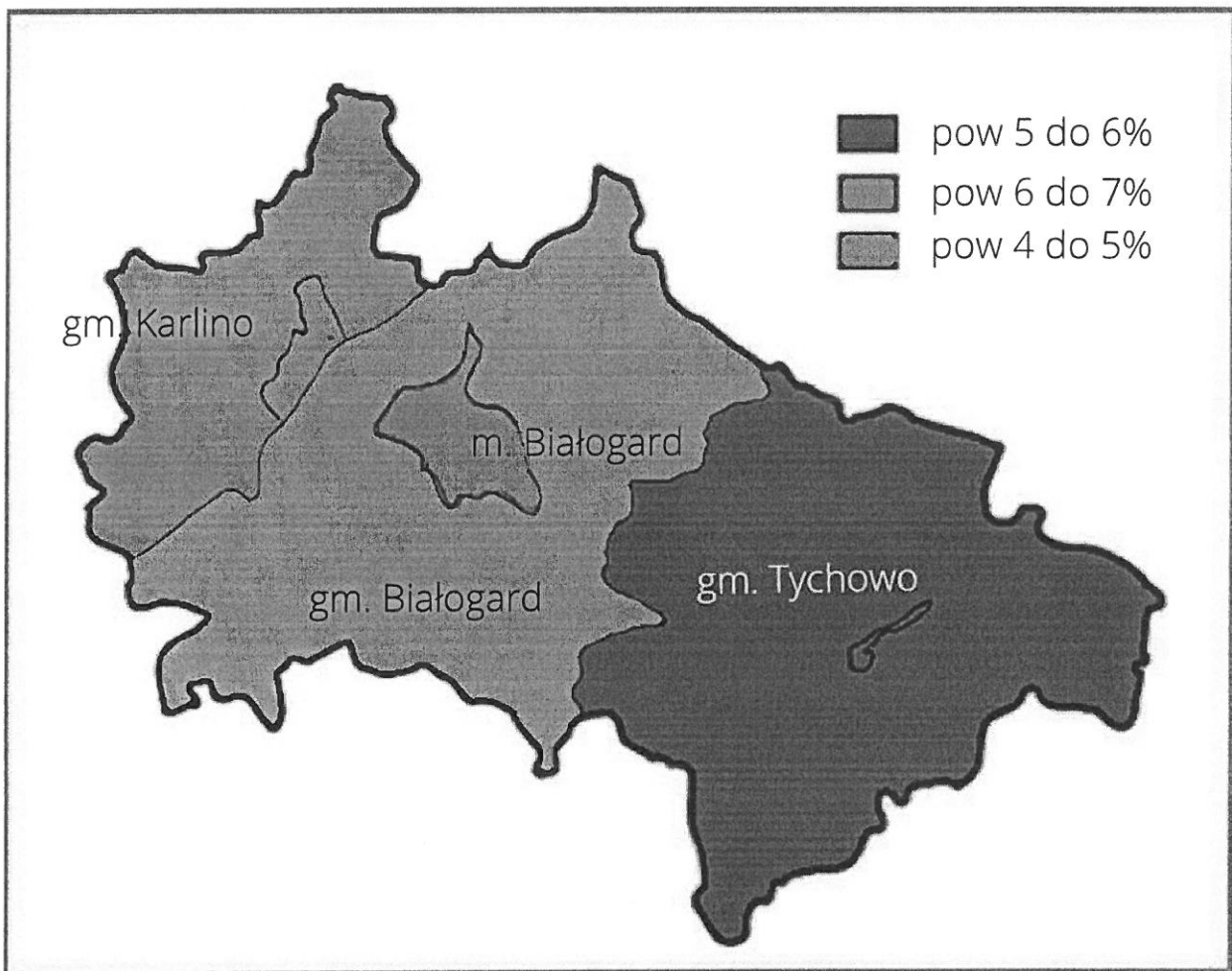
	Miasto Białogard	Gmina Białogard	Gmina Karlino	Gmina Tychowo
2016	1 856,9	481,6	b.d.	424,3
2017	1 836,9	b.d.	b.d.	366,2
2018	1 732,1	392,5	653,2	339,1
2019	1 591,6	357,6	570,6	343,9
2020	1 481,6	328,4	553,1	327,5
Liczba ludności w 2019 r.	24 146	7 546	9 137	6 731
% wydatków FA do l. ludności w 2019 r.	6,59	4,74	6,24	5,11

Zródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności poszczególnych Ośrodków Pomocy Społecznej za lata 2016-2020

Ogólny trend dający zauważyć się we wszystkich gminach Powiatu Białogardzkiego to sukcesywny spadek wartości wydatków na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego. Wyjątkiem jest rok 2019 w gminie Tychowo, gdzie wydatek ten wzrósł nieznacznie w relacji do roku poprzedniego (o 4,8 tys. zł). Największy udział wydatków na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego w relacji do liczby mieszkańców gminy odnotowano w mieście Białogard (6,59 %), z kolei najmniejszy w gminie Białogard (4,74 %).

Rys. 6. Prezentuje graficzne rozłożenie wartości dot. udziału wydatków na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego (w tys. zł) w stosunku do liczby ludności gmin w 2019 r.

Rys. 6. Udział wydatków na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego (w tys. zł) w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Tab. 5.

5.4. Dożywianie dzieci

Dożywianie dzieci odbywa się w ramach wieloletniego programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania. Program rządowy jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.). Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób z niepełnosprawnościami [13] Program realizowany był w latach 2014–2020 i obejmował swoim zasięgiem wszystkie województwa.

Niedożywienie wynika najczęściej z trudnej sytuacji materialnej rodziny. Problem ten dotyka osoby dorosłe, a także dzieci w okresie uczęszczania do szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Wynika to m.in. z niechęci uczniów do korzystania z posiłków w szkole, braku znajomości zasad prawidłowego żywienia dzieci oraz jego znaczenia dla rozwoju dzieci i młodzieży oraz braku należytego zainteresowania niektórych rodziców kwestiami racjonalnego żywienia dzieci podczas pobytu w szkole.

Ze środków przekazywanych w ramach Programu, gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150 % kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. Ustawy. [14]

W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę dzieci które skorzystały z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego. Od 2019 r. niektóre gminy korzystały również z programu Posiłek w szkole i w domu.

[13] Wieloletni program Pomoc państwa w zakresie dożywiania, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

[14] Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania, Wieloletni program Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014–2020, Załącznik do uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r.

Tab. 6. Liczba dzieci które skorzystały z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz Posiłków w szkole i w domu w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego

	Miasto Białogard	Gmina Białogard	Gmina Karlino	Gmina Tychowo
2016	383	279	261	312
2017	297	b.d.	b.d.	261
2018	240	103	183	235
2019	217 ^a	56	158 ^a	265
2020	129 ^a	47 ^a	103 ^a	197
Liczba ludności w 2019 r.	24 146	7 546	9 137	6 731
% dzieci do L. ludności w 2019 r.	0,90	0,74	1,73	3,94

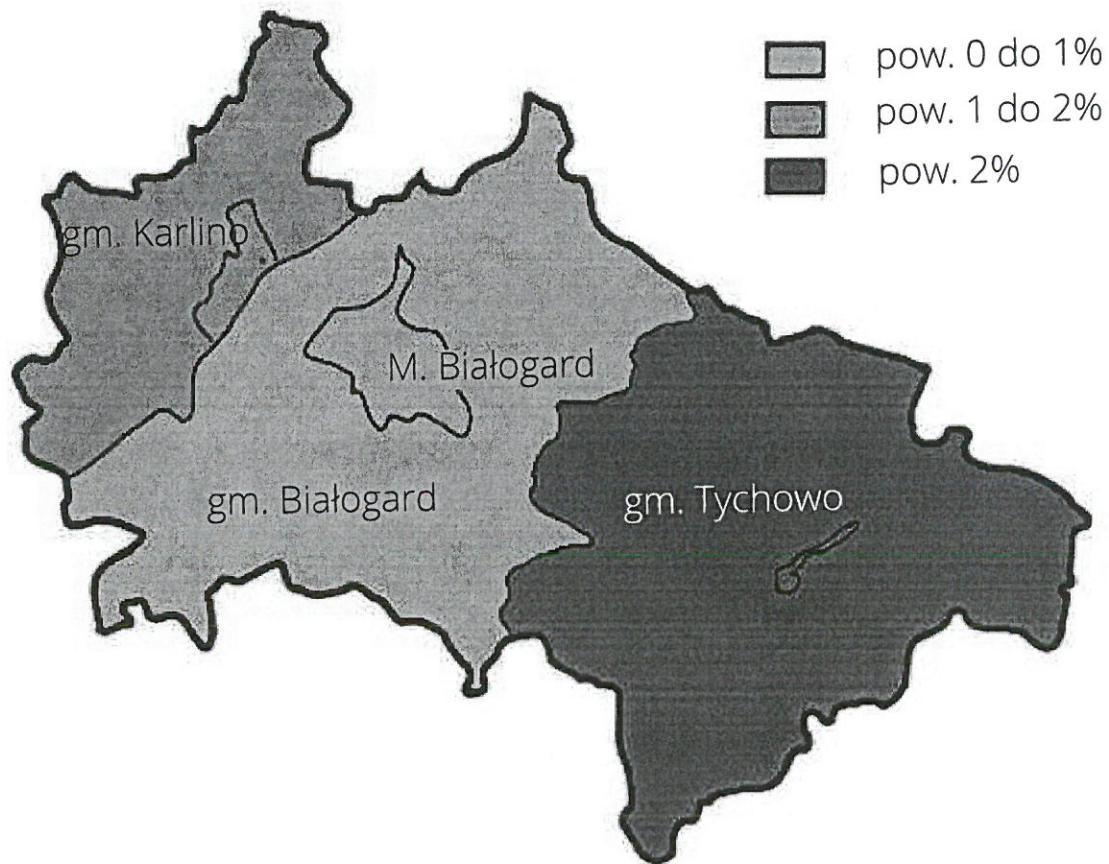
Zródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności poszczególnych Ośrodków Pomocy Społecznej za lata 2016-2020

^a program pn. *Posilek w szkole i w domu* uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 15 października 2018 r.

Tabela zawiera dane liczbowe dot. dzieci korzystających z obu Programów w szkołach i w przedszkolach. Generalnie, liczba dzieci korzystających z obu Programów spadała z roku na rok w każdej gminie. Wyjątkiem jest rok 2019 w gminie Tychowo, gdzie liczba dzieci które skorzystały z Programu wzrosła do o 30 (do 265 osób) w stosunku do roku poprzedniego. Największy udział dzieci korzystających z Programów w relacji do liczby mieszkańców gminy odnotowano w gminie Tychowo (3,94 %), z kolei najmniejszy w gminie Białogard (0,74 %).

Rys. 7. Prezentuje graficzne rozłożenie wartości dot. udziału liczby dzieci które skorzystały z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz Posiłków w szkole i w domu w stosunku do liczby ludności gmin w 2019 r.

Rys. 7. Udział liczby dzieci które skorzystały z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz Posiłków w szkole i w domu w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Tab. 6.

6. Zasoby instytucjonalne Powiatu umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

W tym rozdziale zaprezentowane zostaną instytucje funkcjonujące na obszarze Powiatu Białogardzkiego, które w ramach swoich zadań i kompetencji przyczyniają się do rozwiązywania poszczególnych problemów społecznych na terenie Powiatu.

6.1. Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Białogardzie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie jest jednostką organizacyjną, wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin. PCPR w Białogardzie zlokalizowane jest przy ul. Plac Wolności 1 [15]

PCPR jako koordynator różnego rodzaju zadań, posiada szeroką wiedzę o stanie pomocy społecznej w Powiecie. Pełni również rolę wyspecjalizowanej instytucji, tworzącej na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu bazę informacji o stanie pomocy społecznej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie funkcjonuje i wykonuje zadania na podstawie określonych aktów prawnych.

PCPR w Białogardzie zostało powołane Uchwałą Rady Powiatu w Białogardzie Nr II/11/99 z dnia 14 stycznia 1999 roku. Posiada regulamin organizacyjny, jest samodzielną jednostką organizacyjno-budżetową podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu i wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej. Realizuje zadania własne Powiatu, zadania zlecone przez administrację rządową, oraz inne określone w ustawach. Podstawą gospodarki finansowej PCPR jest roczny plan finansowy, sporządzany na rok budżetowy, zgodnie z obowiązującą procedurą budżetową.

[15] O instytucji, <http://pcprbialogard.pl>

PCPR realizuje zadania Powiatu w zakresie:

- pomocy społecznej (zadania własne oraz zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez Powiat),
- wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej (zadania własne oraz zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez Powiat),
- rehabilitacji osób niepełnosprawnych (zadania z zakresu rehabilitacji społecznej),
- przemocy w rodzinie.

Realizując swoje zadania, PCPR współdziała z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, z organami rządowej administracji ogólnej, organami samorządów terytorialnych, sądami właściwymi w sprawach rodzinnych i nieletnich, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, pracodawcami i organizacjami pracodawców, etc. Może również prowadzić działalność charytatywną i współdziałać z wolontariatem oraz z innymi organizacjami działającymi w sprawach pomocy społecznej i ochrony zdrowia.

Realizacja zadań przez PCPR wiąże się ze znacznymi wydatkami. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie dochodów i wydatków PCPR oraz ich różnicy za poszczególne lata.

Tab. 7. Otrzymane dotacje, wykonanie dotacji oraz różnica w wykonaniu przez PCPR w latach 2016–2020

Rok	Otrzymane dotacje i środki własne	Wykonanie dotacji i środków własnych	Różnica w środkach otrzymanych i wykonaniu
2016	3 269 110,17 zł	3 263 640,19 zł	5 469,98 zł
2017	3 499 938,14 zł	3 419 453,48 zł	80 484,66 zł
2018	4 719 558,29 zł	4 511 446,03 zł	208 112,26 zł
2019	5 275 555,47 zł	4 999 937,54 zł	275 617,93 zł
2020	5 852 742,66 zł	5 786 695,87 zł	66 046,79 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w latach 2016–2020

Wartość otrzymanych dotacji oraz ich wykonanie zwiększała się systematycznie na przestrzeni badanego okresu. Największy wzrost w dotacji i wykonaniu nastąpił w roku 2018 i wyniósł ponad milion złotych w stosunku do roku poprzedniego. Różnice w wykonaniu dotacji zwracane są na rachunek Starostwa Powiatowego w Białogardzie na końcu grudnia każdego roku.

Jednym z podstawowych zadań realizowanych przez PCPR są zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Mają one na celu poprawienie zdolności samodzielnego funkcjonowania, poruszania się w środowisku oraz usprawnienia życia osób z niepełnosprawnościami jak również ich rodzin. PCPR realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, natomiast PUP zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej. Rada Powiatu Białogardzkiego określa każdego roku rodzaj zadań, na które przeznaczają się środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), przekazywane Powiatowi na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. W tabeli poniżej przedstawiono wybrane rodzaje zadań w ramach rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, realizowane przez PCPR, wraz z wielkością finansowania przez PFRON.

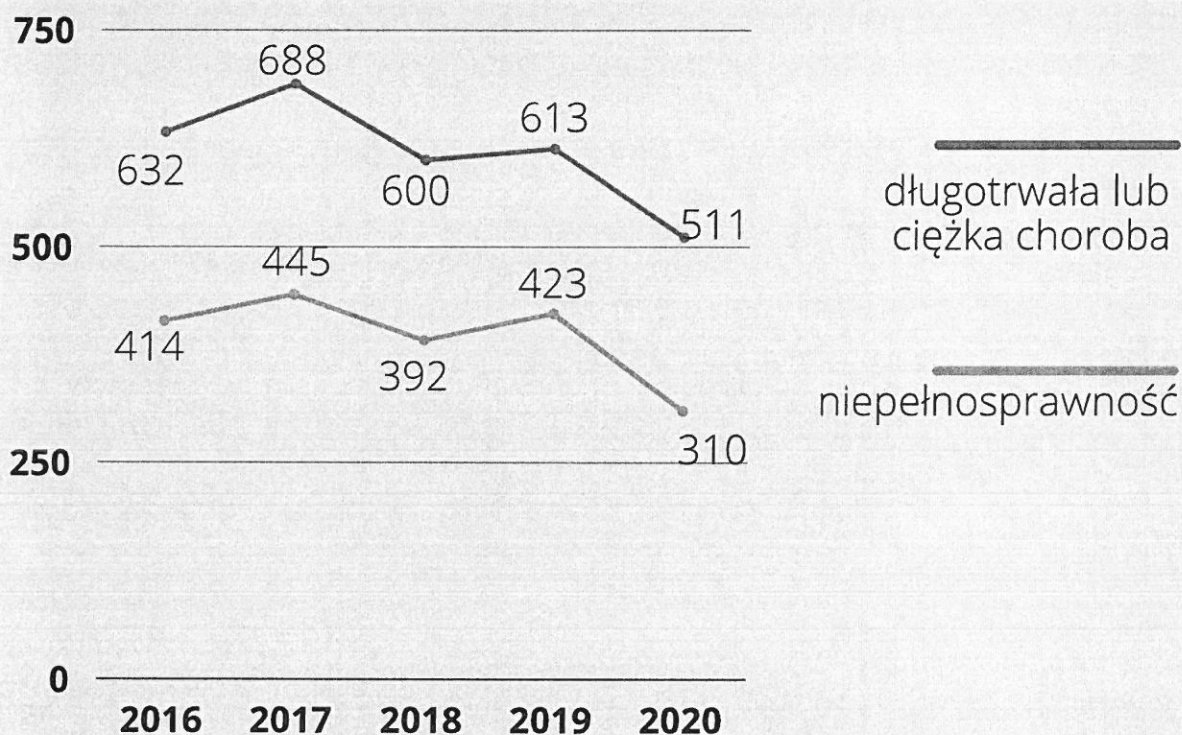
Tab. 8. Wybrane zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami realizowane przez PCPR wraz z wielkością finansowania z PFRON w latach 2016–2020

Rok	Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej	Sprzęt rehabilitacyjny - osoby dorosłe	Sprzęt rehabilitacyjny - dzieci	Likwidacja barier architektonicznych
2016	879 780,00 zł	223 518,31 zł	37 728,80 zł	73 592,42 zł
2017	959 760,00 zł	259 972,48 zł	59 689,70 zł	79 500,00 zł
2018	995 760,00 zł	275 654,09 zł	46 685,70 zł	64 000,00zł
2019	1 085 760,00 zł	246 639,92 zł	45 755,42 zł	98 774,14 zł
2020	1 205 334,81 zł	326 206,40 zł	56 391,14 zł	180 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w latach 2016–2020

Wielkość środków przeznaczanych na wybrane zadania z zakresu rehabilitacji społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu Białogardzkiego generalnie rosła w ciągu badanego okresu. Wyjątek stanowią środki na sprzęt rehabilitacyjny dla osób dorosłych w 2019 r. oraz środki na sprzęt rehabilitacyjny dla dzieci w latach 2018 i 2019, kiedy wielkość zarówno pierwszych jak i drugich była mniejsza niż ich wielkość w latach poprzednich. Mniejsze środki wydatkowane też na likwidację barier architektonicznych w 2018 r. w stosunku do 2019 r.

Na wykresie poniżej zaprezentowano z kolei liczbę rodzin z obszaru Powiatu Białogardzkiego, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według dwóch przyczyn: „niepełnosprawność” oraz „długotrwała lub ciężka choroba”, w podziale na lata 2016–2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Liczba rodzin którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności jak również z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zmieniała się w ciągu badanego okresu i nie miała wyraźnego trendu. Liczba rodzin którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności oscylowała w latach 2016–2019 wokół 400 osób, podczas gdy w 2020 r. spadła do 310 osób. Z kolei liczba rodzin którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wynosiła w latach 2016–2019 ok. 600 osób, natomiast w 2020 r. spadła do 511 osób

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania PCPR na terenie Powiatu Białogardzkiego, w tym wysokość finansowania poszczególnych zadań, znajdują się w sprawozdaniach rocznych z działalności PCPR.

6.2. Ośrodki pomocy społecznej

Ośrodki pomocy społecznej są jednostkami organizacyjnymi gmin powołane do realizacji w ich imieniu zadań pomocy społecznej. Na obszarze Powiatu Białogardzkiego funkcjonują następujące ośrodki pomocy społecznej [16]

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie, ul. Krótka 1, 78-200 Białogard
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie, ul. Wileńska 8, 78-200 Białogard
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karlinie, ul. Traugutta 6, 78-230 Karlino
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychowie, ul. Wolności 7, 78-220 Tychowo

Podstawowym celem działania OPSu jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. OPSy działają w oparciu o określone przepisy i akty prawne.

Główne zadania OPSu to:

- wypłacanie świadczeń w ramach pomocy społecznej,
- wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- wypłacanie świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego,
- świadczenie usług opiekuńczych.

Ośrodek pomocy społecznej, w celu realizacji zadań pomocy społecznej, współpracuje zazwyczaj na zasadzie partnerstwa z działającymi na terenie gminy organizacjami społecznymi i pozarządowymi, instytucjami typu urzędy pracy, powiatowe centra pomocy rodzinie, sądy, policja, ośrodki zdrowia, szkoły, kościoły, związki wyznaniowe, a także osoby fizyczne i prawne.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania OPSów na terenie Powiatu Białogardzkiego, w tym liczby i kwoty wypłacanych świadczeń, znajdują się w sprawozdaniach z ich działalności za poszczególne lata.

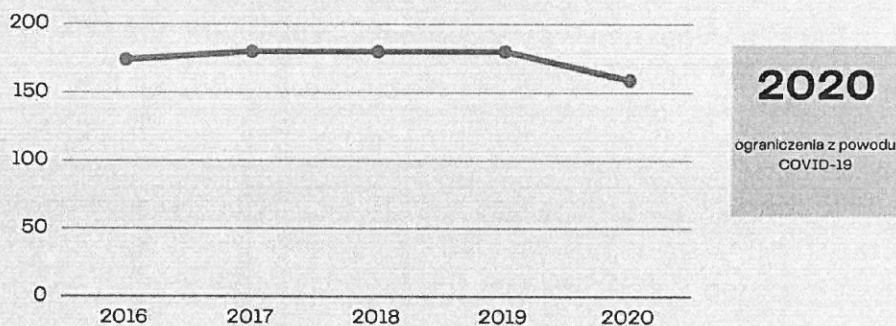
[16] Opracowano na podstawie informacji ze stron internetowych OPSów oraz rocznych sprawozdań z ich działalności.

6.3. Dom pomocy społecznej w Białogardzie

Domy pomocy społecznej są placówkami świadczącymi usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne w stosunku do osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności.

W Białogardzie Dom Pomocy Społecznej przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle, somatycznie chorych. Dom składa się z trzech budynków: dwóch przy ul. Św. Brata Alberta 1 (blok damski i męski) oraz budynku przy ul. Mickiewicza 6. W sumie dom posiada 180 miejsc.

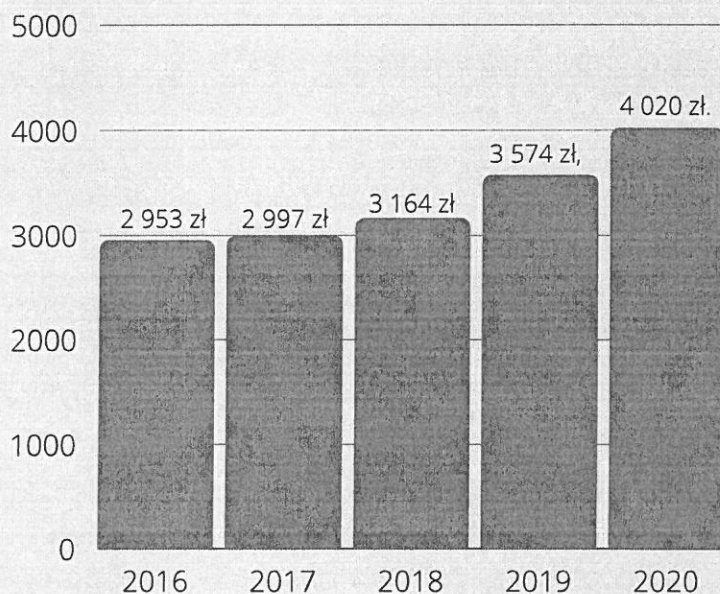
Wykorzystanie miejsc w poszczególnych latach było następujące: [17]

Opłatę za pobyt w DPS wnosi każdy mieszkaniec w wysokości 70% swojego dochodu, pozostałą część wnosi rodzina lub odpowiednio gmina.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w DPS w Białogardzie był następujący

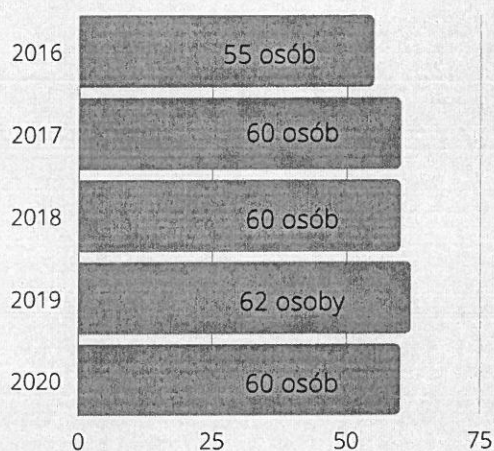
[17] na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Białogardzie.

6.4 Powiatowy Dom Samopomocy – Centrum Rehabilitacyjno – Kulturalne

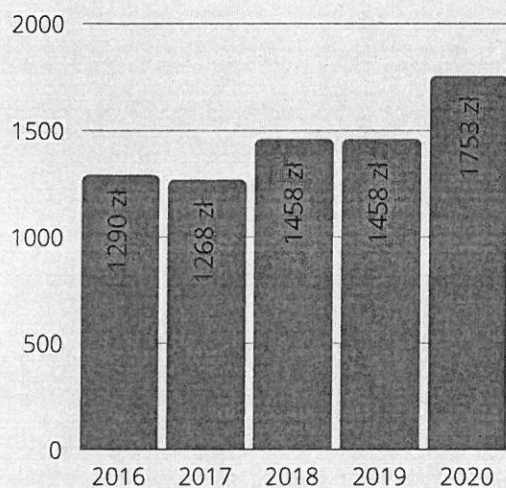
Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 2 Ustawy o pomocy społecznej, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie Powiatu Białogardzkiego od 15 grudnia 2003 roku. Funkcjonuje Powiatowy Dom Samopomocy – Centrum Rehabilitacyjno – Kulturalne, który jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo. Zlokalizowany jest przy ul. Plac Wolności 1 w Białogardzie (78-200). W 2016 r. dysponował on 55 miejscami, a od 2017 r. – 54 miejscami. Z usług Ośrodka skorzystało łącznie [18]

[18] na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Białogardzie.

Średni miesięczny koszt utrzymania uczestnika w Ośrodku był następujący [20]

6.5. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami zalicza się uczestnictwo tych osób w warsztatach terapii zajęciowej (WTZ). Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja powyższych celów odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania

- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności,
- psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.
- Na terenie Powiatu Białogardzkiego funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej:
- Warsztat Terapii Zajęciowej „SZANSA”, ul. Ustronie Miejskie 1, 78-200 Białogard,
- Warsztat Terapii Zajęciowej „ISKIERKA”, ul. Kościuszki 3, 78-230 Karlino.

W warsztatach terapii zajęciowej na terenie Powiatu Białogardzkiego uczestniczyło łącznie: 55 osób z niepełnosprawnościami w 2016 r. (25 osób w Karliniu, 30 osób w Białogardzie), 60 osób z niepełnosprawnościami od 2017 do 2020 r. (25 osób w Karliniu, 35 osób w Białogardzie)

[19] ibid
[20] ibid.

6.6. Realizacja zadań z zakresu Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Informacje przedstawione w tej części Strategii pochodzą ze sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie z lat 2016-2020.

6.6.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinna piecza zastępcza zapewnia realizację planu pracy z rodziną lub, gdy jest to niemożliwe, przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedniego życia, pokonywania trudności zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, zaspokojenia potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, dążenia do przysposobienia. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

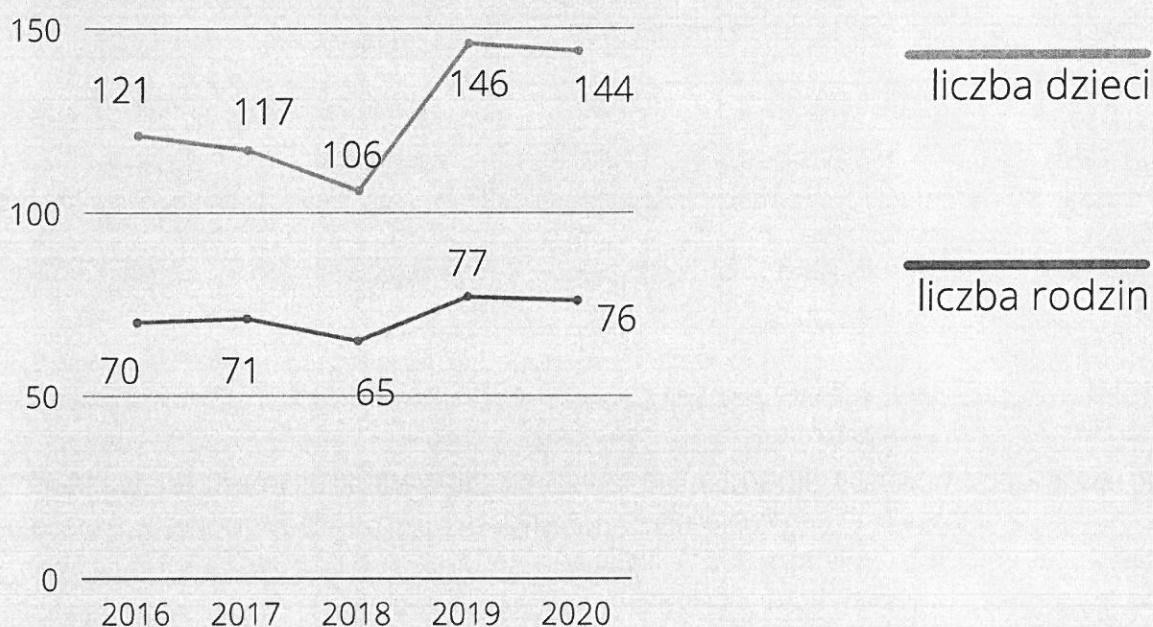
- spokrewniona,
- niezawodowa,
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. rodzinny dom dziecka.

Zapewnienie dzieciom opieki zastępczej w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka oraz udzielanie im świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pozostających pod opieką tych rodzin jest zadaniem własnym Powiatu z zakresu pomocy społecznej oraz z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Jednostką zobowiązaną do udzielania pomocy i sprawowania nadzoru nad rodzinnymi formami pieczy zastępczej w imieniu Starosty jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Poniższy wykres przedstawia liczbę dzieci i rodzin objętych pomocą Powiatowego Centrum Pomocy w Białogardzie w latach 2016–2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w latach 2016–2020

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Od wejścia w życie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, istnieje obowiązek partycypowania w kosztach poszczególnych gmin. Zgodnie z Ustawą, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w rodzinnej pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 1. roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 2. roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 3. roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniżej zaprezentowano wydatki gmin Powiatu Białogardzkiego na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2016–2020.

Tab. 9. Wydatki gmin Powiatu Białogardzkiego na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2016–2020

	Miasto Białogard	Gmina Białogard	Gmina Karlino	Gmina Tychowo
2016	37 429 zł	8 472 zł	39 570 zł	14 505 zł
2017	51 111 zł	12 982 zł	64 156 zł	17 358 zł
2018	62 437 zł	17406 zł	94 527 zł	25 264 zł
2019	142 414 zł	27 119 zł	130 582 zł	34 414 zł
2020	188 408 zł	55 160 zł	156 325 zł	48 240 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR za lata 2016-2020

Głównym problemem, z jakim zmagają się na co dzień rodziny zastępcze w Powiecie Białogardzkim, są zaległości i zaniedbania szkolne u dzieci, które trafiają do pieczy, będąc w wieku szkolnym. Wiele z nich ma specyficzne trudności szkolne i dysfunkcje rozwojowe, które wymagają indywidualnego traktowania wyłącznie na podstawie opinii lub orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznych. Towarzyszą im zaniedbania społeczne, w tym wyniesiona z rodzinnego domu potrzeba ciągłej rywalizacji z innymi dziećmi czy brak prawidłowych nawyków higienicznych. Dzieci mają braki w diagnozie zdrowotnej, wiele z nich ma zdiagnozowane problemy neurologiczne i psychiatryczne. Dostęp do lekarzy powyższych specjalizacji jest ograniczony. Jeszcze większy problem stanowi brak dziecięcego szpitala psychiatrycznego w pobliżu Białogardu i konieczność długiego oczekiwania na miejsca w placówkach od niego oddalonych.

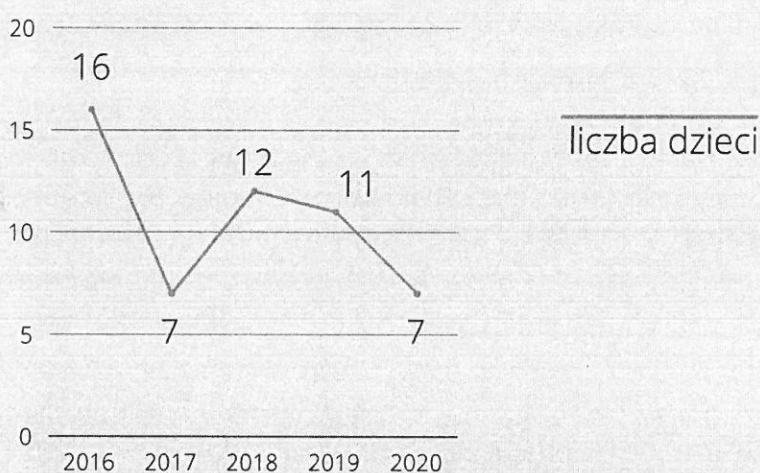
6.6.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, działanie na rzecz zaspokojenia ich potrzeb wymaga równoległego podejmowania czynności opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych. Tego typu potrzeby dzieciom pozbawionym częściowo lub trwale opieki i wychowania w rodzinie biologicznej Powiat zapewnia przez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych. Na terenie Powiatu Białogardzkiego, w 2016 i 2017 r. funkcjonowało 12 placówek całodobowego pobytu, w 2018 funkcjonowało 11 takich placówek, w roku 2019 z kolei 10, a w roku 2020 – 9 placówek, tj:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Białogardzie, działające w strukturach Wioski Dziecięcej S OS w Karlinie;
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przystań 1”
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS 2
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS 3
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS 4
6. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS 5
7. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS 6
8. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS 8
9. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Rodzina SOS 10

Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć charakter przejściowy. Skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki w rodzinie biologicznej do placówki opiekuńczo-wychowawczej następuje po wyczerpaniu wszystkich możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinnej formie opieki zastępczej. Dziecko do placówki opiekuńczo-wychowawczej kierowane jest na podstawie postanowienia sądu lub na wniosek rodziców.

Poniższy wykres przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Białogardzkiego w latach 2016–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w latach 2016–2020

Wszystkie dzieci umieszczane w latach 2016–2020 w instytucjonalnej pieczy zastępczej zostały w niej umieszczone na podstawie postanowienia sądu. Dzieci pochodziły najczęściej z rodzin wielodzietnych, borykających się z różnego rodzaju problemami. Dotyczyło to dysfunkcji określanych w kategoriach pomocy społecznej jako: alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczych, trudności w przystosowaniu itp.

Analogicznie jak w przypadku rodzinnej pieczy zastępczej, Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w instytucjonalnej pieczy zastępczej ponosi średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka. Od wejścia w życie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, istnieje obowiązek partycypowania w kosztach poszczególnych gmin. Zgodnie z Ustawą, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w instytucjonalnej pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniżej zaprezentowano wydatki gmin Powiatu Białogardzkiego na sfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016–2020.

Tab. 10. Wydatki gmin Powiatu Białogardzkiego na sfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016–2020

	Miasto Białogard	Gmina Białogard	Gmina Karlino	Gmina Tychowo
2016	147 516 zł	22 827 zł	249 856 zł	32 250 zł
2017	156 971 zł	62 893 zł	276 409 zł	45 309 zł
2018	152 019 zł	134 398 zł	341 354 zł	49 675 zł
2019	217 391 zł	157 398 zł	290 574 zł	36 379 zł
2020	286 994 zł	155 520 zł	291 776 zł	17125 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR za lata 2016-2020

7. Analiza SWOT i obszary problemowe polityki społecznej

Bezpośrednie rozmowy z przedstawicielami PCPR Białogard, a także konsultacje przeprowadzone w gronie lokalnych interesariuszy podczas zogniskowanego wywiadu grupowego i warsztatów partycypacyjnego planowania strategicznego zrealizowanych w grudniu 2021 roku dały podstawy do wypracowania przedstawionej poniżej analizy SWOT oraz założeń obszarów problemowych i rekomendacji.

Prezentowana w tej części opracowania analiza pozwala na identyfikację mocnych i słabych stron, ale także szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną powiatu białogardzkiego w trakcie wdrażania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022–2027.

Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

strengths („S” mocne strony, siły, atuty),

weaknesses („W” słabe strony, słabości),

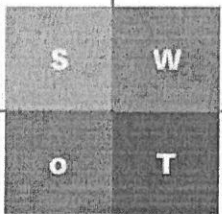
opportunities („O” – szanse w otoczeniu),

threats („T” – zagrożenia w otoczeniu).

Informacje przedstawione w poniższej analizie posegregowane są według opisanych powyżej kryteriów na cztery grupy, jest następnie zapisane w czterodzielnej macierzy strategicznej. Lewa połowa macierzy zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych, a prawa dwie kategorie czynników negatywnych. Górna połowa macierzy uwzględnia czynniki wewnętrzne, a dolna połowa macierzy prezentuje czynniki zewnętrzne.

Niniejsza analiza SWOT stanowi syntetyczne ujęcie wskazanych obszarów problemowych i rekomendacji, stała się ona także podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych dla matrycy celów i rezultatów

- pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,
- funkcjonowanie ŚDS, WZS oraz DPS, świetlic środowiskowych,
- stale podnosi się jakość świadczonych usług społecznych w gminach powiatu,
- wysoki procent mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym,
- wysoki poziom współpracy i integracji instytucji działających na rzecz rodzin,
- wzrost liczby działań adresowanych do seniorów,
- zwiększona świadomość społeczna na temat potrzeby korzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej,
- poprawa atrakcyjności powiatu poprzez inwestycje,
- bezpłatne porady prawne, konsultacje i porady psychologiczne oraz konsultacje dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- rozwój e-usług dla mieszkańców Powiatu,
- większa aktywność organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej
- praca nad likwidacją barier architektonicznych jak i społecznych względem osób niepełnosprawnych,
- doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez kadre pomocy społecznej,
- rozwój rodzinnych form opieki zastępczej (Rodzinne Domy Dziecka, zawodowe rodziny zastępcze).

- wśród beneficjentów pomocy społecznej zwiększona liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych,
- niewystarczający zakres usług asystenckich oraz opiekuńczych (w tym specjalistycznych),
- niewystarczająca liczba wykwalifikowanej kadry pomocy społecznej w stosunku
- do potrzeb.
- zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych,
- szara strefa zatrudnienia i wysokie bezrobocie
- niewystarczająca liczba pracowników socjalnych/asystentów rodziny,
- dekompozycja środowiska rodzinnego (emigracja zarobkowa, problemy po COVID-19),
- duża liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS,
- brak placówek resocjalizacyjnych na terenie powiatu,

- integracja współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej na terenie powiatu
- rozbudowa bazy instytucjonalnej oraz nowych form wsparcia dla osób ze specjalnymi potrzebami i osób starszych,
- rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej,
- rozwój współpracy i partnerstw lokalnych oraz zaangażowanie społeczności lokalnych w proces rozwoju,
- podniesienie poziomu świadomości społecznej (w tym m.in. w zakresie zdrowego stylu życia i potrzeby profilaktyki)
- możliwość wykorzystania środków zewnętrznych (m.in. Unii Europejskiej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej) na realizację programów oraz projektów,
- zwiększenie liczby programów profilaktycznych nakierowanych na różne grupy docelowe.

- zjawisko rozpadu więzi społecznych oraz zaniku kontroli społecznej
- alienacja i marginalizacja całych grup społecznych,
- starzejące się społeczeństwo,
- emigracja zarobkowa osób wykształconych oraz młodych,
- dziedziczenie wykluczenia społecznego oraz marginalizacji,
- uzależnienia wśród dzieci i młodzieży,
- zjawisko „wyuczonej bezradności”,
- malejąca liczba mieszkańców powiatu,
- przedłużający się stan epidemii oraz niekorzystne zmiany społeczno-gospodarcze
- wysokie koszty pracy i rosnąca inflacja
- zmiany prawne utrudniające realizację działań z zakresu prowadzonej polityki społecznej

Poniżej przedstawiono obszary problemowe polityki społecznej istniejące na terenie Powiatu Białogardzkiego, określone zarówno na podstawie danych analizy danych statystycznych, jak też analizy wyników przeprowadzonych ankiet.

Obszary problemowe w zakresie niepełnosprawności

- problemy finansowe osób z niepełnosprawnościami
- niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji
- izolacja społeczna
- ograniczony dostęp do rynku pracy
- bariery w komunikacji i transporcie osób z niepełnosprawnościami
- bariery architektoniczne

Rekomendacje w zakresie niepełnosprawności

- wzrost współpracy interdyscyplinarnej na rzecz osób z niepełnosprawnościami
- zwiększenie dostępności do przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami
- promowanie działań edukacyjno-informacyjnych na temat niepełnosprawności mających na celu poszerzenie świadomości społecznej i akceptacji wobec osób z niepełnosprawnościami
- podnoszenie świadomości pracodawców w zakresie możliwości i form zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami
- wzrost współpracy podmiotów sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi w dziedzinie pomocy osobom z niepełnosprawnościami oraz inkluzji społecznej osób z niepełnosprawnościami
- inspirowanie działań kulturalno-sportowych w celu zwiększenia integracji społecznej

Obszary problemowe w zakresie aktywizacji seniorów

- ograniczona liczba miejsc w Domach Pomocy Społecznej
- wysoki poziom potrzeb opiekuńczych osób starszych ze względu na ich stan zdrowia i funkcjonalne ograniczenia
- utrudniony dostęp do świadczeń zdrowotnych i rehabilitacyjnych
- niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla seniorów oraz klubów seniora
- niski poziom świadomości społecznej w zakresie funkcjonowania oraz potrzeb osób starszych, stereotypowe postrzeganie seniorów
- ograniczenia w dostępie do świadczeń opiekuńczych udzielanych w miejscu zamieszkania
- niska aktywność społeczna osób starszych

Rekomendacje w zakresie aktywizacji seniorów

- rozbudowa systemu świadczeń opiekuńczych udzielanych w miejscu zamieszkania, możliwość korzystania z nich w każdej gminie
- upowszechnianie i propagowanie zasad zdrowego trybu życia, higieny życia i świadczeń rehabilitacyjnych
- promowanie wolontariatu osób starszych i dla osób starszych oraz grup samopomocowych
- realizacja kampanii społecznych oraz imprez kulturalnych, rekreacyjnych, których celem jest edukowanie społeczeństwa w zakresie funkcjonowania seniorów oraz sprzyjających integracji międzykulturowej
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu tworzenia miejsc aktywności osób starszych, w tym klubów seniora

Obszary problemowe w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

- złożoność problemów, które dotyczą rodziny związane są ze sprawnością i zdrowiem, ich funkcjonowaniem (przemoc, trudności opiekuńczo-wychowawcze), socjalno-bytowe trudności,
- brak wykorzystywania dostępnych instrumentów ułatwiających pokonywanie występujących problemów oraz brak motywacji ze strony rodzin do podejmowania działań,
- niewystarczająca liczba asystentów rodziny, co do skali problemów występujących wśród rodzin powiatu białogardzkiego,
- ograniczony dostęp do zajęć edukacyjnych, artystycznych i sportowych skierowanych do dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin o niskim statusie ekonomicznym,
- ograniczony dostęp do kompleksowego wsparcia dla rodzin wieloproblemowych,
- występowanie zjawiska „wyuczonej bezradności”,
- niewystarczająca dostępność poradnictwa rodzinnego,
- corocznie zwiększająca się liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej
- zwiększające koszty utrzymania i rozwoju działań wspierających rodzinną pieczę zastępczą
- nie niewystarczająca liczba związanych zawodowo rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka

Rekomendacje w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

- pogłębienie współpracy lokalnych instytucji publicznych i służb na rzecz reintegracji rodzin biologicznych dzieci umieszczone w pieczy zastępczej
- zwiększenie działań promocyjnych na rzecz promocji pieczy zastępczej i pozyskania nowych kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka
- podnoszenie kwalifikacji kadr pracujących z rodzinami zastępczymi oraz osobami usamodzielniającymi
- wspieranie wychowanków pieczy zastępczej przy rozwijaniu aktywnych postaw życiowych oraz kompetencji społeczno-finansowych niezbędnych w przebiegu procesu usamodzielnienia
- zwiększenie liczby rodzin objętych wsparciem oraz asystentów rodziny
- wzrost stopnia spójności systemów pomocowych (zdrowotnych, socjalnych, edukacyjnych, kulturalnych) funkcjonujących w obszarze rodziny, dzieci i młodzieży,
- wzmocnienie współpracy pomiędzy samorządem powiatowym, a organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia rodziny,
- zachęcenie rodzin do korzystania z narzędzi wsparcia w formie niepieniężnej (spotkania ze specjalistami, korzystanie z warsztatów dla rodziców) w celu zwiększenia ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych.

Obszary problemowe w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

- konieczność modernizacji infrastruktury instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz mieszkań wspomaganych niezbędnych w procesie usamodzielnienia
- niskie wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka
- niska motywacja rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do podejmowania samodzielnych działań mających na celu powrót małoletnich do domu rodzinnego
- problemy z pozyskaniem kandydatów spełniających odpowiednie kryteria do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzenia rodzinnych domów dziecka
- niski poziom kompetencji społecznych i finansowych wśród usamodzielnianych wychowanków instytucji pieczy zastępczej oraz pieczy rodzinnej
- niewystarczające wsparcie specjalistyczne dla wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej
- niewystarczające mechanizmy wsparcia rodzin w kryzysie (wsparcie, psychologiczno-pedagogiczne, edukacyjne, prawne)
- dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodziny wieloproblemowe
- uzależnienia bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych przemoc w rodzinie

Rekomendacje w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

- zwiększenie dostępności do terapii rodzinnej, poradnictwa rodzinnego i psychologicznego
- zwiększenie intensywności działań edukacyjno-informacyjnych na temat możliwych form wsparcia, szczególnie w stosunku do osób, które nie mają wiedzy o przysługujących im uprawnieniach i możliwościach pomocy,
- kontynuacja realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej i środków ministerialnych na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin,
- dalszy rozwój infrastruktury żłobkowej i przedszkolnej
- zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi tworzącymi system wsparcia pomocy społecznej.

obszary problemowe w zakresie ochrony zdrowia psychicznego i profilaktyki uzależnień

- ograniczony dostęp do terapii uzależnień oraz psychiatrii, zwłaszcza psychiatrii dziecięcej
- niewystarczająca ilość specjalistycznej kadry
- niewystarczająca liczba grup wsparcia i instytucji pozarządowych działających w zakresie zdrowia psychicznego
- brak lokalnych systemów samopomocowych dla osób uzależnionych, osób z syndromem DDA oraz osób ze stanami lękowymi i po traumatycznych przeżyciach (efekty społeczne po COVID-19)
- niedostateczna profilaktyka oraz wczesna interwencja kryzysowa, szczególnie w działaniach skierowanych do dzieci, młodzieży i osób w nagłym kryzysie psychicznym
- wzrastająca liczba dzieci, młodzieży i osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi
- wysokie spożycie alkoholu, narkotyków i nikotyny wśród młodzieży
- wzrost zachorowalności na zaburzenia psychiczne w wyniku izolacji społecznej oraz niepewnością jutra (długotrwanie utrzymujących się stan epidemiczny w kraju)

Rekomendacje w zakresie ochrony zdrowia psychicznego i profilaktyki uzależnień

- poprawa dostępu do opieki psychiatrycznej i szybkiej terapii
- wprowadzenie w lokalnych mediach kampanii społecznych mających na celu zwiększenie wiedzy na temat funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi
- zwiększenie dostępu do wiedzy na temat zaburzeń psychicznych i uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dzieci i młodzieży oraz ich rodzin i otoczenia
- zwiększenie liczby punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin
- upowszechnienie wiedzy na temat kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnego dla zdrowia psychicznego
- wsparcie placówek edukacyjnych i kadry pedagogicznej
- intensyfikacja współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób uzależnionych i współuzależnionych

Obszary problemowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego mającego wzmacniać opiekuńcze i wychowawcze kompetencje oraz właściwe wzorce zachowań wśród rodzin zagrożonych przemocą
- doświadczanie przemocy przez osoby niepełnosprawne, dzieci oraz seniorów
- zjawisko przemocy w rodzinie jest skorelowane z współwystępowaniem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród sprawców przemocy
- niski poziom wrażliwości i świadomości społecznej na akty przemocy
- funkcjonowanie osób doznających przemocy, w tym uwzględnienie psychologicznych mechanizmów przemocy m.in. syndrom sztokholmski, proces wiktylizacji, zespół stresu pourazowego PTSD
- niewielki odsetek osób stosujących przemoc w rodzinie zobowiązanych sędownie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym

Rekomendacje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- wzmacnianie działań informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie
- zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa
- organizowanie konferencji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wobec dzieci, osób niepełnosprawnych oraz seniorów

Obszary problemowe w zakresie interwencji kryzysowej

- słabo rozwinięty system poradnictwa specjalistycznego
- niewystarczający poziom interdyscyplinarnej współpracy w obszarze interwencji kryzysowej
- ograniczone zaangażowanie placówek oświatowych w interwencję w przypadku dzieci i młodzieży

Rekomendacje w zakresie interwencji kryzysowej

- zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie interwencji kryzysowej
- organizowanie konferencji edukacyjno-informacyjnych w obszarze interwencji kryzysowej skierowanej do kadry nauczycielskiej
- rozwijanie systemu specjalistycznego poradnictwa

Obszary problemowe w zakresie bezrobocia

- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych
- niewłaściwy sposób funkcjonowania społecznego osób bezrobotnych, tj. rezygnacja z ról społecznych i rodzinnych, brak motywacji do poszukiwania pracy, występowanie patologii społecznych (narkomania, alkoholizm, przestępczość)
- brak, bądź niski poziom kwalifikacji zawodowych
- występowanie zjawiska "wyuczonej bezradności"
- funkcjonowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia
- brak doświadczenia zawodowego wśród młodszych grup osób bezrobotnych
- nierównomierny rozwój gmin w powiecie białogardzkim, np. pod względem infrastruktury, zasobów rynku pracy.

Rekomendacje w zakresie interwencji bezrobocia

- zwiększenie współpracy PUP w Białogardzie z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych
- zwiększenie aktywności pracodawców w zakresie zatrudniania osób
- upowszechnianie działań z zakresu ekonomii społecznej
- wzrost dostępności do stażów, praktyk i wolontariatu w celu aktywizacji zawodowej osób bez doświadczenia
- dostosowanie kierunków systemu aktywizacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy
- zwiększenie ofert doradztwa zawodowego oraz szkoleń podnoszących kompetencje osób bezrobotnych, dostosowanych do potrzeb rynku pracy
- wzmocnienie współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi w celu podnoszenia poziomu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych
- rozwój kształcenia ustawicznego w celu aktywizacji osób w wieku 50+
- pozyskiwanie środków Unii Europejskiej na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych

9. Misja i cele działań Strategii

Wizja i misja polityki społecznej powiatu białogardzkiego zostały opracowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, analizy SWOT oraz konsultacji z pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Wizja w wymiarze strategicznym to docelowy i pożądany obraz przyszłości, w pełni ukształtowany wizerunek Powiatu. Wizja jest podstawą do sformułowania głównych celów Strategii.

Wizja polityki społecznej Powiatu Białogardzkiego:

Powiat Białogardzki jest miejscem wspierającym rodzinę, bezpiecznym, atrakcyjnym i przyjaznym, oferującym mieszkańcom kompleksową pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów.

Misja ściśle koresponduje z wizją, będąc jej wyrazem na potrzeby realizacji Strategii. Precyzyjnie określa zamierzenia, aspiracje oraz wskazuje kierunki działania powiatu. Sformułowanie misji pomaga w koncentrowaniu wysiłków na realizacji ustalonych kierunków działania, służy także racjonalnej alokacji posiadanych zasobów i środków. Ponadto sformułowanie misji czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces powiatu.

Misja polityki społecznej Powiatu Białogardzkiego:

Wzmacnianie Rodzin i mieszkańców Powiatu Białogardzkiego poprzez efektywny i skoordynowany system usług społecznych, a także rozwój edukacji, kultury i turystyki dostosowanej do osób ze specjalnymi potrzebami.

nr	Cel strategiczny, cel operacyjny, działania	Wskaźniki realizacji celów operacyjnych (jednostka miary)
		Rok bazowy: 2022
CEL STRATEGICZNY nr 1: Aktywne włączenie społeczne mieszkańców Powiatu Białogardzkiego		
Cel operacyjny nr 1: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne		
DZIAŁANIA GŁÓWNE		
	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług • Poprawa infrastruktury placówek zapewniających całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku • Poprawa infrastruktury miejsc przysposabiających do pracy 	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych (osoby) 2. Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji (osoby) <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych (użytkownicy / rok)

Cel operacyjny nr 2: Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Wsparcie aktywizacyjne na rzecz osób, rodzin i społeczności zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, osób biernych zawodowo (z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności) wynikające z ich potrzeb, wykorzystując instrumenty aktywnej integracji tj. zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej a także poprawie warunków mieszkaniowych oraz poprawie kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze
- Wsparcie dla pracodawców w celu tworzenia ułatwień dla zatrudniania osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo (trenerzy pracy, poradnictwo psychologiczne, coaching pracowniczy, szkolenia z zakresu rodzajów niepełnosprawności i wynikających z nich barier itp.)
- Tworzenie i rozwój działalności już istniejących jednostek reintegracyjnych takich jak WTZ, ZAZ oraz CIS i KIS
- Rozwój działań integracyjnych z wykorzystaniem rewitalizacji na obszarach gmin zagrożonych marginalizacją oraz miast tracących swoje funkcje społeczno-gospodarcze, stanowiących obszary strategicznej interwencji na poziomie regionalnym i lokalnym

Wskaźniki produktu:

1. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (osoby)
2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby)
3. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem (szt.)

- Kompleksowe wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych w obszarach usług społecznych i zielonej gospodarki (w tym m.in. usługi inkubacyjne, biznesowe, wsparcie w obszarze działań innowacyjnych i marketingu produktu oraz sieciowania i współpracy z podmiotami gospodarczymi)
- Bezwrotne wsparcie finansowe na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych
- Mikrogranty na rozwój przedsiębiorstw społecznych (nie dotyczy tworzenia i utrzymania miejsc pracy)
- Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w ramach systemu popytowego celem zwiększania ich potencjału i możliwości realizacji usług na rzecz społeczności lokalnej
- Podnoszenie potencjału organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w szczególności, w obszarze włączenia i integracji społecznej

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu program (osoby)
2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu program (osoby)
3. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu program (osoby)
4. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu program
5. Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu program (osoby)
6. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych (szt.)
7. Liczba osób pracujących po 24 miesiącach od uzyskania zatrudnienia w PES w ramach projektu (osoby)

Cel operacyjny nr 3: Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Kompleksowe wsparcie aktywizacyjne dla osób poszukujących pracy realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy
- Wsparcie dla rozwoju "młodej przedsiębiorczości" poprzez promowanie przedsiębiorczości wśród uczniów kończących szkołę i absolwentów szkół/uczelni
- Kompleksowe wsparcie procesów wydłużających pozostawanie w aktywności zawodowej poprzez promowanie działań zmierzających do dłuższego trwania w wieku aktywności zawodowej.
- Wypracowywanie i wdrażanie innowacyjnych narzędzi aktywizacji osób pozostających bez pracy.
- Niwelowanie barier w dostępie do zatrudnienia m.in. dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka do lat 5.

Wskaźniki produktu:

1. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (osoby)
2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (osoby)
3. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (osoby)
4. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie (osoby)
5. Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie (osoby)
6. Liczba osób mających 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie (osoby)
7. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (osoby)
8. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu (osoby)
2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby)
3. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (osoby)
4. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu programu (osoby)

CEL STRATEGICZNY Nr2: Zwiększenie dostępu do instytucji pomocy społecznej oraz podniesienie poziomu usług świadczonych w obszarze polityki społecznej

Cel operacyjny nr 1: Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które promują dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Tworzenie centrów usług społecznych i rozwój dostarczanych przez nie usług.
- Rozwój usług społecznych, w tym świadczonych w społeczności lokalnej
- Wsparcie na rzecz rodziny
- Wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe oraz rozwoju usług w nich świadczonych
- Usługi dla osób w kryzysie bezdomności.
- Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą (dopłata do mieszkań, usługi w mieszkaniu treningowym/wspomagany, wsparcie infrastrukturalne, dofinansowanie edukacji, pomoc psychologiczna, prawna, doradztwo zawodowe, asystent osoby usamodzielniającej się, asystent zdrowienia itp.)
- Wsparcie w zakresie wczesnej interwencji kryzysowej

Wskaźniki produktu:

1. Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby)
2. Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej dzięki EFS (osoby)
3. Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu (szt.)
4. Liczba opiekunów faktycznych objętych wsparciem w programie (osoby)
5. Liczba osób mających 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie (osoby)
6. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu (szt.)
2. Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (szt.)
3. Liczba osób świadczących usługi społeczne w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (osoby)
4. Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie (osoby)

Cel operacyjny nr 2: Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), przebudowa, modernizacja obiektów ochrony zdrowia, w tym aparatury medycznej i wyposażenia oraz zakup wyrobów medycznych

Wskaźnik produktu:

1. Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (liczba łóżek)

Wskaźniki rezultatu:

1. Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (osoby)

Cel operacyjny nr 3: Modernizacja systemów ochrony socjalnej; w tym promowanie dostępu do ochrony socjalnej; ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Finansowanie tworzenia, testowania i wdrażania innowacji w zakresie usług społecznych
- Małe granty dla NGO z zakresu świadczenia usług społecznych - uproszczony system finansowania (opłata "za człowieka")
- Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez tworzenie jej rodzinnych form, usług wsparcia dla rodzin zastępczych oraz szkolenia kadr pracujących z rodziną
- Szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej

Wskaźniki produktu:

1. Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby)
2. Liczba opiekunów faktycznych objętych wsparciem w programie (osoby)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (szt.)

Cel operacyjny nr 4: Poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnością poprzez działania na rzecz zwiększenia ich zaangażowania w życiu społeczności lokalnych i działania profilaktyczne utrzymujące te osoby w aktywności, samodzielności (m.in. tworzenie i/lub wsparcie już istniejących m.in. centrów aktywnego seniora, uniwersytetów III wieku, klubów seniora)

Wskaźniki produktu:

1. Liczba osób mających 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie (osoby)
2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (osoby)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie (osoby)

Cel operacyjny nr 5: Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Działania w zakresie tworzenia/wspierania placówek systemu oświaty o charakterze włączającym uwzględniająca potrzeby zarówno uczniów (m.in. z niepełnosprawnościami, o specjalnych potrzebach/posiadających orzeczenie o kształceniu specjalnym, niedostosowanych społecznie), rodziców/opiekunów, jak i placówki i jej kadry
- Poprawa jakości i dostępność edukacji przedszkolnej oraz tworzenie miejsc przedszkolnych na obszarach deficytowych zgodnie lokalnym zapotrzebowaniem
- Poprawa jakości i dostępności kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych
- Poprawa jakości i dostępności kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych

Wskaźniki produktu:

1. Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej (osoby)
2. Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego (szt.)
3. Liczba uczniów objętych wsparciem (osoby)
4. Liczba uczniów uczestniczących w stażach uczniowskich (osoby)
5. Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (osoby)
6. Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (szt.)
7. Liczba wyposażonych / wyposażonych szkół i placówek systemu oświaty (szt.)
8. Liczba dzieci / uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem (osoby)
9. Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy skorzystali z usług asystenta (osoby)

10. Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)

11. Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem z zakresu edukacji włączającej (osoby)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu program (osoby)

2. Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby)

3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących wyposażenie / wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych (szt.)

4. Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje z zakresu edukacji włączającej po opuszczeniu program (osoby)

5. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki (osoby)

Cel operacyjny nr 6: Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Wsparcie dla pracowników PSZ w zakresie rozwoju ich kwalifikacji i kompetencji, szczególnie w zakresie pracy z osobami w szczególnej sytuacji tj. z niepełnosprawnościami, osobami biernymi zawodowo, cudzoziemcami
- Tworzenie nowych metod pracy i rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy osób pozostających bez pracy
- Wdrożenie instrumentów przeciwdziałających spowolnieniu gospodarczemu wywołanemu w szczególności przez czynniki egzogeniczne (np. sytuacja epidemiologiczna) wypracowanych lub uregulowanych na poziomie krajowym

Wskaźniki produktu:

1. Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie (osoby)
2. Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym (szt.)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu program (osoby)

CEL STRATEGICZNY nr 3: Rozwój kultury i turystyki na obszarze Powiatu Białogardzkiego jako narzędzie włączenia społecznego mieszkańców

Cel operacyjny nr 1: Wzmocnienie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów kultury przyczyniających się do włączenia społecznego
- Innowacje społeczne w turystyce

Wskaźniki produktu:

1. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)

Cel operacyjny nr 2: Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Kompleksowa realizacja działań na podstawie programów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru (przebudowa lub adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych)

Wskaźniki produktu:

1. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (szt. / pow. w m²)
2. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)

Cel operacyjny nr 2: Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

DZIAŁANIA GŁÓWNE

- Kompleksowa realizacja działań na podstawie programów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru (przebudowa lub adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych)

Wskaźniki produktu:

1. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (szt. / pow. w m²)
2. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.)

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)

Poniżej przedstawiono przedsięwzięcia uzupełniające, mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na terenie powiatu.

W opisie uwzględniono wyniki warsztatów partycypacyjnych przeprowadzonych PCPR Białogard w grudniu 2021 roku. Zapisy propozycji działań wypracowano w formie pogłębionego wywiadu grupowego, według uprzednio przygotowanych założeń programowych i „zogniskowaniu” dyskusji wokół zasadniczych celów strategii, przy wsparciu moderatora zewnętrznego.

W trakcie prac zastosowano szeroko pojęte techniki projekcyjne, włączając w dyskusję zróżnicowanych lokalnych interesariuszy, których wypowiedzi miały pomóc w pełniejszym zebraniu potencjałów i potrzeb mieszkańców powiatu białogardzkiego. Dzięki tej metodzie zebrano oddolne przedsięwzięcia, wzmacniające oddziaływanie celów strategicznych.

Aktywne włączenie społeczne mieszkańców Powiatu Białogardzkiego

Działania	Wskaźnik monitorujący
Wspieranie działań i programów aktywizacji zawodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba realizowanych projektów/programów. 2. Liczba zorganizowanych działań promocyjnych.
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych objęta aktywnymi formami wsparcia. 2. Liczba osób bezrobotnych wyłączonych z ewidencji PUP Białogard z tytułu podjęcia zatrudnienia.
Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych osób bezrobotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób rozpoczynająca udział w szkoleniach zawodowych. 2. Liczba osób rozpoczynająca staż. 3. Liczba osób, które skorzystały z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej.
Wspieranie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 50+ oraz osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób w wieku 50+ oraz niepełnosprawnych, które skorzystały z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. 2. Liczba osób w wieku 50+ oraz niepełnosprawnych wyłączonych z ewidencji PUP Białogard z tytułu podjęcia zatrudnienia.

Aktywne włączenie społeczne mieszkańców Powiatu Białogardzkiego

Działania

Wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Nawiązywanie współpracy z instytucjami, partnerami rynku pracy w celu realizacji wspólnych działań na rzecz lokalnego/regionalnego rynku pracy

Wskaźnik monitorujący

1. Liczba udzielonych dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.
2. Liczba powstałych miejsc pracy w wyniku refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.
3. Liczba bezrobotnych, którzy podjęli zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych.

1. Liczba zawartych porozumień, partnerstw na rzecz lokalnego/regionalnego rynku pracy.
2. Liczba zorganizowanych wydarzeń, spotkań promujących działalność PUP Białogard

Zwiększenie dostępu do instytucji pomocy społecznej oraz podniesienie poziomu usług świadczonych w obszarze polityki społecznej

Działania

Promocja idei rodzicielstwa zastępczego, w tym pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka

Udzielanie wsparcia oraz poradnictwa specjalistycznego.

Udział osób, które sprawują pieczę zastępczą oraz pracowników kadr społecznych w szkoleniach podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe.

Wskaźnik monitorujący

1. Liczba zorganizowanych akcji informacyjnych (ogłoszenia w prasie oraz stronach internetowych, plakaty, informatory, obchody dnia rodzicielstwa zastępczego).
2. Liczba zorganizowanych szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.
3. Liczba zdiagnozowanych kandydatów na rodziny zastępcze.
4. Liczba nowo utworzonych zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

1. Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Liczba osób korzystających ze wsparcia i poradnictwa specjalistycznego (pedagogiczne, psychologiczne, prawne) oraz liczba udzielonych porad.
3. Liczba osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

1. Liczba szkoleń dla osób, które sprawują pieczę zastępczą.
2. Liczba szkoleń dla pracowników służb społecznych.

Zwiększenie dostępu do instytucji pomocy społecznej oraz podniesienie poziomu usług świadczonych w obszarze polityki społecznej

Działania

Wzmocnienie rozwoju społecznego, poznawczego i emocjonalnego dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej

Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków pieczy zastępczej

Wskaźnik monitorujący

1. Liczba sporządzonych i realizowanych planów pomocy dziecku we współpracy ze specjalistami zgodnie z ustawą,
2. Liczba dzieci korzystających ze wsparcia i poradnictwa specjalistycznego (pedagogiczne i psychologiczne) oraz liczba udzielonych porad.

1. Liczba sporządzonych i realizowanych IPU.
2. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym treningowym.
3. Liczba osób i wysokość wypłaconych świadczeń – pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Zwiększenie dostępu do instytucji pomocy społecznej oraz podniesienie poziomu usług świadczonych w obszarze polityki społecznej

Działania

Udrożnienie systemu powiatowo-miejsko gminnego w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie oraz wdrażanie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Przeciwdziałanie uzależnieniom i pomoc dla uzależnionych

Tworzenie warunków do skutecznego zapobiegania i świadczenia pomocy ofiarom przemocy

Wskaźnik monitorujący

1. Liczba powołanych zespołów interdyscyplinarnych.
2. Liczba sprawców przemocy biorących udział w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym.
3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy.
4. Liczba szkół realizujących programy profilaktyczne.
5. Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych.
6. Liczba form wsparcia w zakresie pracy socjalnej z rodziną problemową.

1. Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w zakresie problemów alkoholowych.
2. Liczba podjętych inicjatyw na rzecz ograniczenia spożycia alkoholu i innych używek.

1. Liczba programów terapeutycznych.
2. Liczba sprawców przemocy objętych Programem korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zwiększenie dostępu do instytucji pomocy społecznej oraz podniesienie poziomu usług świadczonych w obszarze polityki społecznej

Działania

Podjęcie działań zmierzających do zapobiegania, ograniczania i łagodzenia skutków niepełnosprawności oraz pomoc w integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, a także udzielenie wsparcia dla otoczenia osób niepełnosprawnych

Tworzenie warunków do zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy poprzez wdrażanie efektywnych i skutecznych instrumentów oraz narzędzi aktywizacji zawodowej (m.in. szkolenia, staże, kursy)

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji

Wskaźnik monitorujący

1. Liczba złożonych wniosków z zakresu rehabilitacji społecznej o udzielenie dofinansowań ze środków PFRON.
2. Liczba projektów i programów kierowanych do osób niepełnosprawnych.
3. Liczba przedsięwzięć/spotkań/impres organizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

1. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP.
2. Liczba osób niepełnosprawnych wyłączonych z ewidencji PUP z powodu podjęcia zatrudnienia.
3. Liczba przeprowadzonych m.in. szkoleń, kursów, staży.
4. Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP skierowanych dla osób z niepełnosprawnością.

1. Liczba oddziałów integracyjnych w placówkach edukacyjnych na terenie powiatu białogardzkiego.
2. Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie

9. Monitorowanie, wdrażanie i ewaluacja Strategii

Zadania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027 stanowią wyzwanie zarówno dla wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających w ramach polityki społecznej w Powiecie, jak też lokalnej społeczności. W celu właściwego wypełniania i koordynowania poszczególnymi działaniami niezbędne jest monitorowanie i ocena realizacji zadań określonych w Strategii, a także sprecyzowanie sposobu Jej wdrażania i ewaluacji.

Do podstawowych funkcji monitoringu Strategii należą:

- funkcja sprawdzająca, która ma na celu systematyczne gromadzenie danych o poziomie osiągnięcia założonych wskaźników,
- funkcja korygująca to wprowadzanie do zapisów Strategii aktualizacji wynikających z uwarunkowań, które nie zostały wcześniej uwzględnione lub uległy zmianie.

Wdrażanie Strategii rozpoczyna się w chwili podjęcia uchwały w sprawie zatwierdzenia Strategii przez Radę Powiatu Białogardzkiego. Po podjęciu Uchwały Rady Powiatu Białogardzkiego tekst Strategii zostanie zamieszczony na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie oraz przekazany realizatorom, jednostkom organizacyjnym i partnerom. Następnie podmioty odpowiedzialne podejmą się realizacji zadań i prowadzenia sprawozdawczości zawierającej wskaźniki monitoringu, na podstawie których powstanie coroczna ocena realizacji Strategii, odnosząca się bezpośrednio do konkretnych celów strategicznych.

Zmieniające się potrzeby społeczne i uwarunkowania zewnętrzne, jak też treści nadrzędnych dokumentów strategicznych mogą spowodować konieczność aktualizacji zapisów Strategii w okresie jej obowiązywania, zwłaszcza w okresie poprzedzającym prace nad budżetem Powiatu na kolejny rok. Monitorowanie pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników przyjętych zadań, a w razie konieczności umożliwi zdiagnozowanie konieczności dokonania niezbędnych korekt. Monitoring pozwoli na obserwację stanu zaawansowania działań, stwierdzeniu czy wyznaczone działania zmierzają we właściwym kierunku i przynoszą zamierzone efekty. Wskaźniki monitoringowe będą służyły do oceny stopnia wdrażania wyznaczonych działań. Ocena realizacji Strategii (ewaluacja) odbywać się będzie na bieżąco, w trakcie realizacji Strategii i wykonywania poszczególnych zadań oraz po jego zakończeniu.

Koordinatorem realizacji działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie. Informacja o realizacji Strategii przygotowana będzie przez Dyrektora PCPR w Białogardzie i przedstawiana Radzie Powiatu Białogardzkiego podczas składania sprawozdania z działalności statutowej.

10. Finansowanie Strategii

Szczegółowe źródła finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027 muszą być przedmiotem analizy osób zaangażowanych we wdrażanie Strategii. Cyklicznie (np. raz do roku) należy oszacować czy pojawiły się nowe źródła finansowania lub czy niemożliwym stało się sfinansowanie zaplanowanych działań. Wystąpienie którejs z okoliczności może być przesłanką do aktualizacji Dokumentu. Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na Jej długi okres obowiązywania, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki Powiatu na bieżącą działalność.

Na dzień opracowywania niniejszej Strategii ustalono, iż środki finansowe na zaplanowane w Strategii działania pochodzić będą z:

- budżetu Powiatu Białogardzkiego (w tym budżetów jednostek organizacyjnych Powiatu),
- budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego,
- dotacji z budżetu państwa w ramach dofinansowania realizacji zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa w ramach finansowania realizacji zadań zleconych,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środków zewnętrznych (pochodzących m.in. z Unii Europejskiej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej) na realizację programów oraz projektów,
- środków pozyskanych przez organizacje pozarządowe,
- środki własne gmin.

Cele i kierunki działania Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej Powiatu Białogardzkiego i będą uwzględniane przy tworzeniu budżetu Powiatu w kolejnych latach. Zapisy Dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek.

Finansowanie zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w 2020 roku w przedstawiało się następująco:

Dochody budżetowe

Plan 2020: 3 088 762,64

Wykonanie 2020: 2 868 283,85

W roku 2020 w strukturze dochodów budżetu PCPR Białogard występowały źródła dochodów, dotyczące realizacji ustawowych zadań w zakresie pomocy społecznej oraz realizowanych poza ustawą.

Dla wykresów poniżej przyjęto następujące działy i rozdziały:

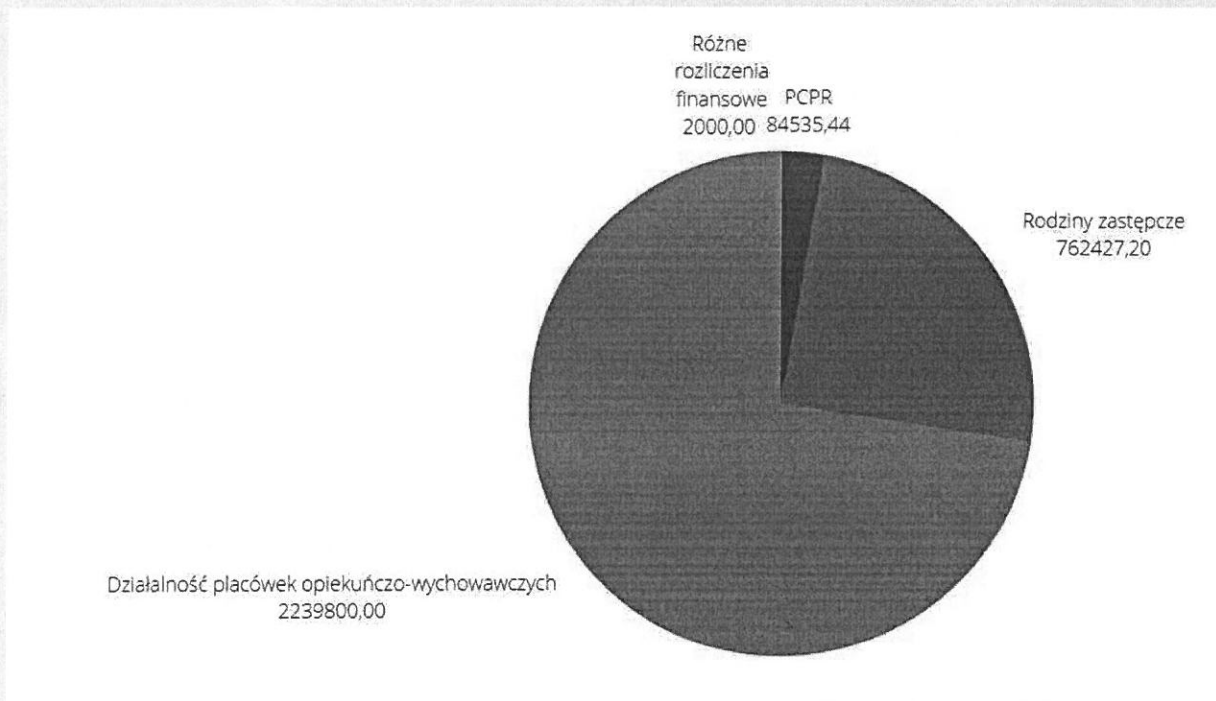
758 / 75814 Różne rozliczenia finansowe

852 / 85218 Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

855 / 85508 Rodziny zastępcze

855 / 85510 Działalność placówek opiekuńczo - wychowawczych

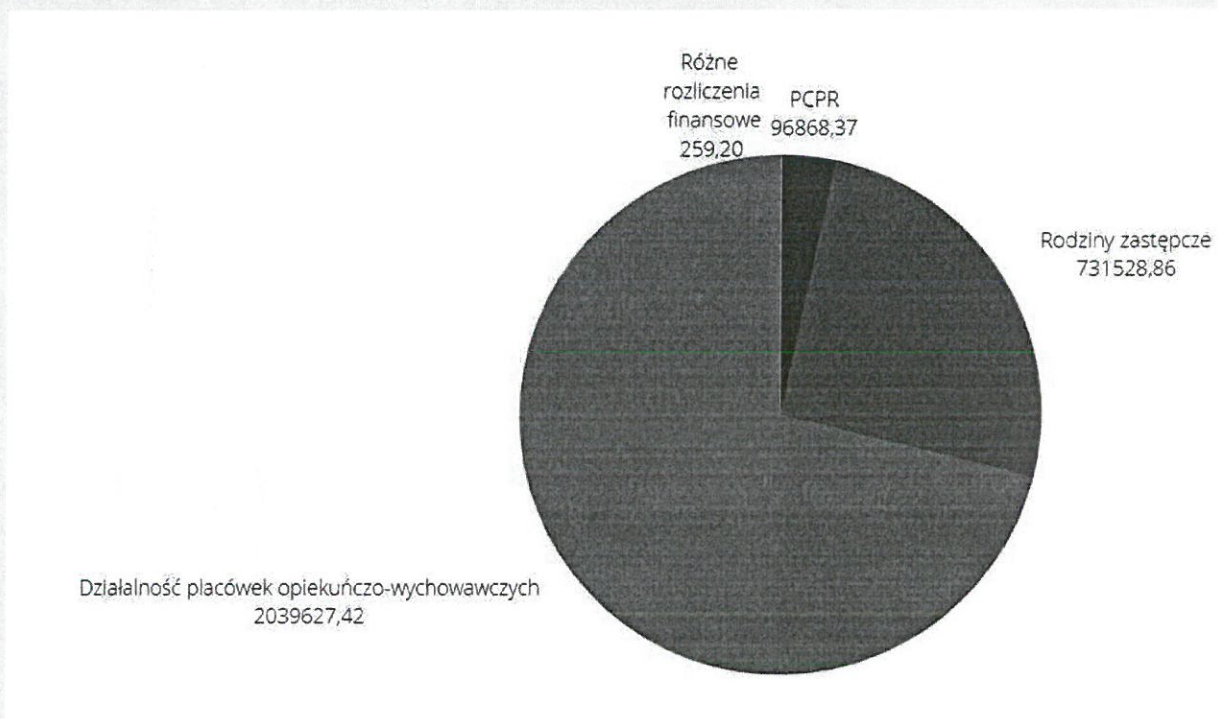
Wykres poniżej przedstawia plan w 2020 roku w podziale na źródła dochodów [21]

[21] na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Białogardzie.

W 2020 roku dochody budżetowe planowo wynosiły 3 088 762,64, natomiast faktyczne wydatkowanie 2 868 283,85. W rozbiciu na poszczególne kategorie procentowy poziom realizacji wynosił: Różne rozliczenia finansowe – 12,96 %, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – 114,59 %, Rodziny zastępcze – 95,95 %, Działalność placówek opiekuńczo - wychowawczych – 91,06 %

Wykres poniżej przedstawia faktyczne wydatkowanie w 2020 roku w podziale na źródła dochodów [22]

Dochody powiatu

Otrzymane dotacje i środki własne w kwocie 5 852 742,66 zł zrealizowano w wysokości 5 786 695,87 zł.

[22] na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Białogardzie.

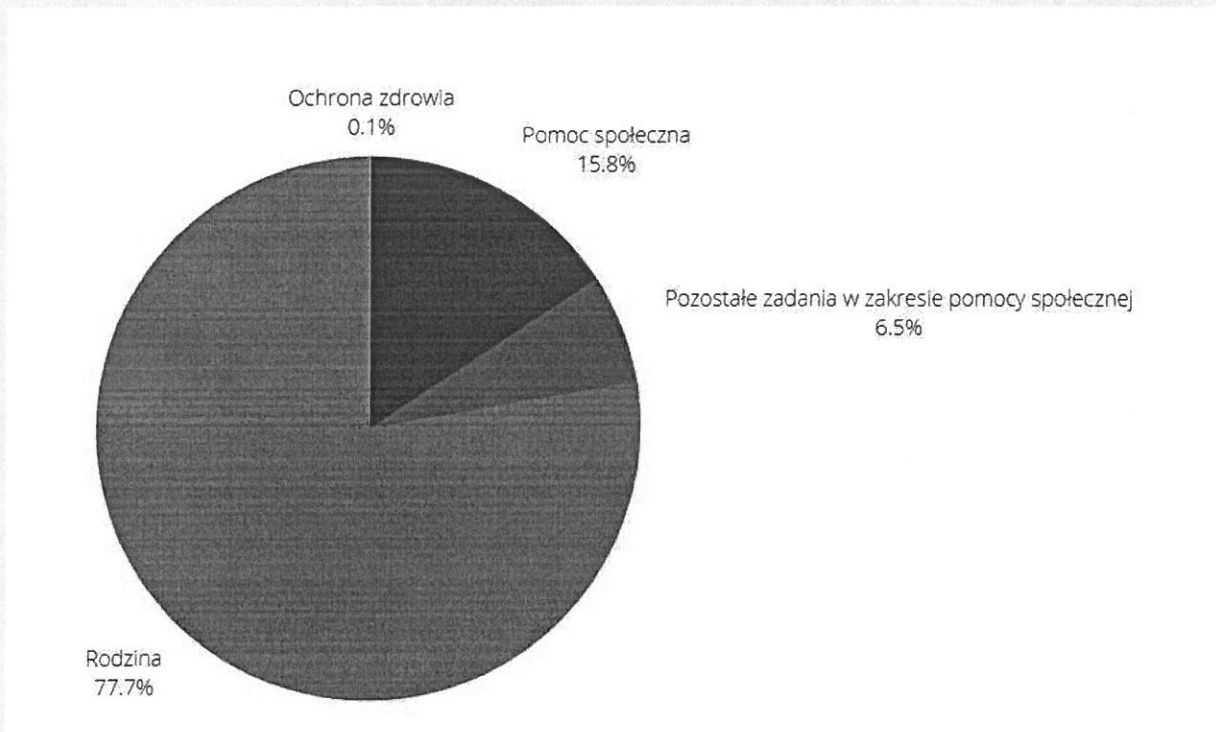
Wydatki budżetowe

W roku 2020 wydatki budżetowe w zakresie pomocy społecznej realizowane były w następujących działach:

- Dział 851 – „Ochrona zdrowia” – planowane wydatki opiewały na kwotę – 8 000,00 zł, a wykonanie wyniosło – 3 180,60 zł, co stanowiło 39,76% planu.
- Dział 852 – „Pomoc społeczna” planowano wydatki w wysokości – 921 046,34 zł, a wykonanie w roku 2020 wyniosło – 912 450,08 zł, co stanowi 99,07% planu.
- Dział 853 – „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” – wydatki na 2020 r. zaplanowano na kwotę – 606 787,60 zł, a wykonano je w kwocie – 377 651,94 zł, co stanowi 62,24% planu.
- Dział 855 – „Rodzina” – zaplanowano wydatki w wysokości 5 193 787,55 zł, a wydatkowano kwotę 4 493 413,25 zł, co stanowi 86,52% planu.

W sumie wydatki budżetowe w 2020 roku wyniosły: 5 786 695,87 zł

Procentowy udział poszczególnych działów w ogólnych wydatków budżetowych w 2020 roku przedstawia poniższy wykres [23]

[23] na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Białogardzie.

W roku 2020 ogólny plan dotacji celowych wyniósł 2 179 527,58 zł, a wykonanie dotacji wyniosło 1 767 413,65 zł.

Środki pozyskiwane dodatkowo

W dziale 853 – Pozostała działalność w roku 2020 zostały pozyskane dodatkowe środki w wysokości – 1 215 677,50 zł, z następujących źródeł:

- Projekt współfinansowany ze środków EFS pn. „Proopieka – kompleksowe usługi opiekuńcze” zgodnie z umową UDA-RPZP.06.00-32-32-K050/19/01 na lata 2020–2022 o wartości 1 215 677,50 zł.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

W 2020 roku pozyskano 1 897 026,00 zł z czego wydatkowano 1 858 331,60 zł co stanowi 97,96 % wydatkowania. Z tych środków wydatkowano:

Rehabilitacja społeczna:

- Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych: 265 679,65 zł
- Środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny: 382 597,54 zł
- Warsztaty terapii zajęciowej: 1 209 334,81 zł

Rehabilitacja zawodowa:

- Brak wydatkowania w 2020 roku

Program wyrównywania różnic między regionami III

W 2020 roku dofinansowano 2 projekty Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III, w ramach środków z PFRON w Powiecie Białogardzkim, na łączną kwotę 189 272,04 zł

Program Aktywny Samorząd

Środki wydatkowane w 2020 r. wyniosły 55 628,75 zł

Do przeprowadzenia symulacji finansowej i określenia budżetu na realizację zadań strategii przeprowadzono analizę otrzymanych dotacji i środków własnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie na przestrzeni 3 ostatnich zakończonych lat sprawozdawczych.

- 1.Otrzymane dotacje i środki własne w roku 2018 – 4 719 558,29 PLN
- 2.Otrzymane dotacje i środki własne w roku 2019 – 5 275 555,47 PLN
- 3.Otrzymane dotacje i środki własne w roku 2020 – 5 852 742,66 PLN

X – Procent wzrostu budżetu w latach 2018–2019 = 11,78%

Y – Procent wzrostu budżetu w latach 2019–2020 = 10,94%

Przyjęty wskaźnik wzrostu wydatków na przestrzeni analizowanych w strategii lat został wyrażony wzorem = $(X+Y)/2$

Średni wskaźnik wzrostu kosztów rocznych przyjęty w strategii = 11,36 %

Do przeprowadzenia analizy kosztów w ramach poszczególnych celów strategicznych na przestrzeni lat 2022–2027 przyjęto strukturę wydatków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie z ostatnio zamkniętego okresu sprawozdawczego (rok 2020) w procentowym rozbiciu finansowania zadań spójnych z przyjętymi kategoriami celów strategicznych ujętych w niniejszej strategii.

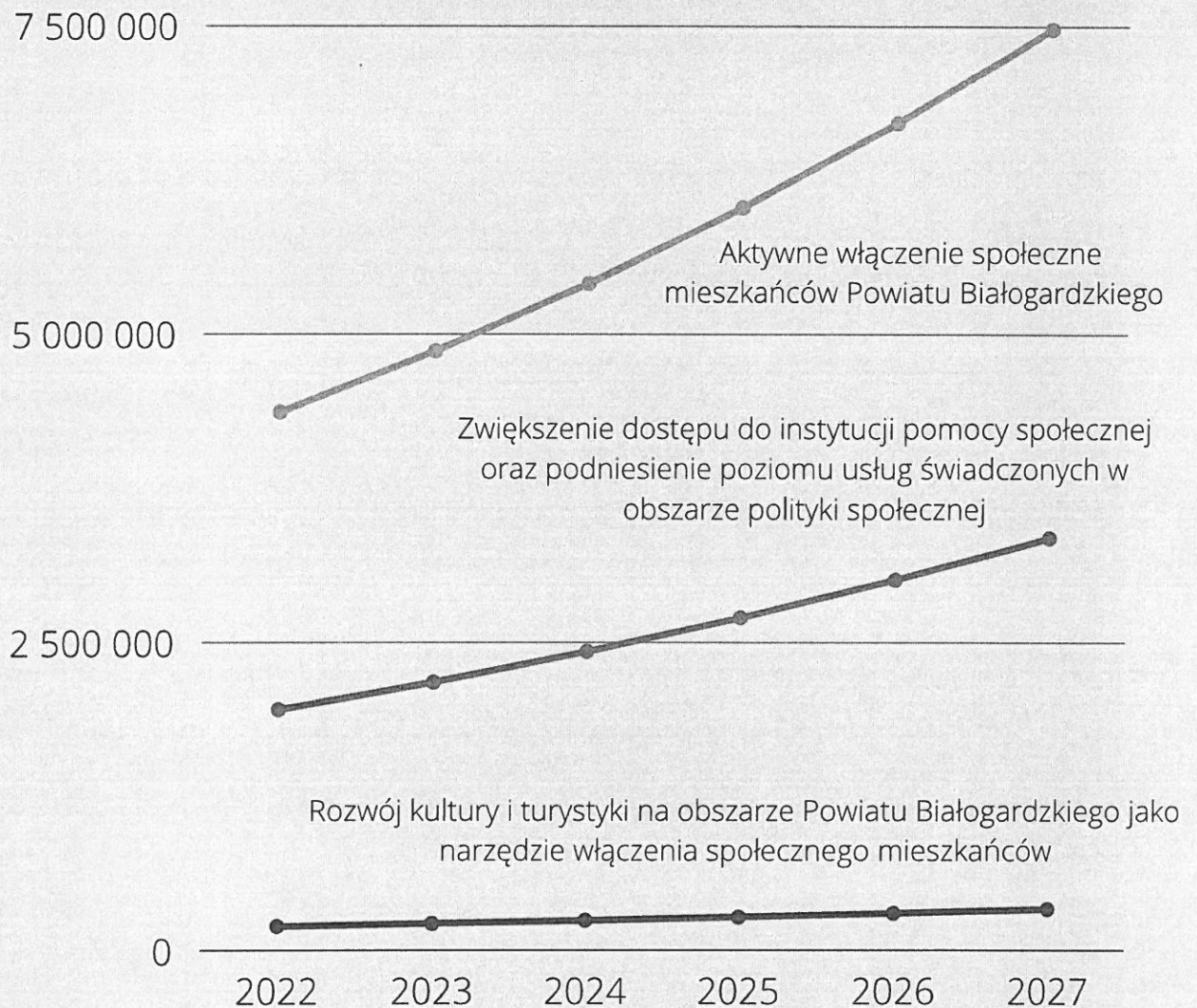
Wyniki analizy struktury wydatków ujęto poniżej:

- 1.Aktywne włączenie społeczne mieszkańców Powiatu Białogardzkiego – 67 %
- 2.Zwiększenie dostępu do instytucji pomocy społecznej oraz podniesienie poziomu usług świadczonych w obszarze polityki społecznej 30%
- 3.Rozwój kultury i turystyki na obszarze Powiatu Białogardzkiego jako narzędzie włączenia społecznego mieszkańców 3%

Symulacja finansowa dotycząca wydatków na realizację zadań
w ramach poszczególnych celów strategicznych w latach 2022-2027 (w złotych) – wskaźnik
wzrostu rocznego 11,36%

Rok	Wydatki razem	Aktywne włączenie społeczne mieszkańców Powiatu Białogardzkiego	Zwiększenie dostępu do instytucji pomocy społecznej oraz podniesienie poziomu usług świadczonych w obszarze polityki społecznej	Rozwój kultury i turystyki na obszarze Powiatu Białogardzkiego jako narzędzie włączenia społecznego mieszkańców
2022	6 517 614,23	4366801,53	1955284,27	195528,43
2023	7 258 015,20	4862870,19	2177404,56	217740,46
2024	8 082 525,73	5415292,24	2424757,72	242475,77
2025	9 000 700,65	6030469,44	2700210,20	270021,02
2026	10 023 180,25	6715530,76	3006954,07	300695,41
2027	11 161 813,52	7478415,06	3348544,06	334854,41

Dla lepszego zobrazowania wydatkowania środków na poszczególne cele strategiczne przygotowano wykres dotyczące ich finansowania w perspektywie 2022 - 2027

Opracowanie własne

11. Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027 przedstawia najważniejsze obszary, na których powinny skupić się działania dotyczące polityki społecznej na terenie Powiatu w kolejnych latach. Dynamika zmian społecznych jest bardzo duża, a zmieniające się regulacje prawne uniemożliwiają jednoznaczne wskazanie w którym kierunku te rozwiązania pójdą.

W związku z powyższym, niniejsza Strategia wskazuje ogólne kierunki działania. Z dużym prawdopodobieństwem będzie Dokumentem, który w okresie swojego obowiązywania będzie uzupełniany i dostosowywany do pojawiających się nowych potrzeb, możliwości prawnych oraz źródeł finansowania. Realizacja celów i przypisanych im działań ma szansę zapewnić długofalowe efekty wspierające osoby i rodziny w samodzielnym funkcjonowaniu.

Spis Tabel

Tab. 1. Wybrane dane statystyczne Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

Tab. 2. Zasiłki stałe wypłaca mieszkańcom Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

Tab. 3. Liczba rodzin którym wypłacono świadczenia rodzinne w poszczególnych gminach Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

Tab. 4. Liczba nowych procedur „Niebieska Karta” założonych w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego

Tab. 5. Wydatki na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego (w tys. zł) w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego

Tab. 6. Liczba dzieci które skorzystały z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz Posiłki w szkole i w domu w poszczególnych latach w gminach Powiatu Białogardzkiego

Tab. 7. Otrzymane dotacje, wykonanie dotacji oraz różnica w wykonaniu przez PCPR w latach 2016–2020

Tab. 8. Wybrane zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami realizowane przez PCPR wraz z wielkością finansowania z PFRON w latach 2016–2020

Tab. 9. Wydatki gmin Powiatu Białogardzkiego na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2016–2020

Tab. 10. Wydatki gmin Powiatu Białogardzkiego na sfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016–2020

Spis Rysunków

Rys. 1. Położenie Powiatu Białogardzkiego na mapie administracyjnej Polski

Rys. 2. Piramida wieku mieszkańców Powiatu Białogardzkiego w 2020 r.

Rys. 3. Zasiłki stałe wypłaca mieszkańcom Powiatu Białogardzkiego w latach 2016 – 2020

Rys. 4. Udział liczby rodzin którym wypłacono świadczenia rodzinne w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

Rys. 5. Udział liczby nowych procedur „Niebieska Karta” w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

Rys. 6. Udział wydatków na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego (w tys. zł) w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

Rys. 7. Udział liczby dzieci które skorzystały z programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz Posiłtek w szkole i w domu w stosunku do liczby ludności gminy w 2019 r. (w %)

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) zadaniem własnym Powiatu Białogardzkiego jest opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Art. 112 ust. 9 ustawy przytoczonej na wstępie wskazuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako koordynatora realizacji w/w strategii.

Mając powyższe na uwadze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie przedstawia do zatwierdzenia Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Białogardzkiego na lata 2022 – 2027.

Opracowała:

Anna Kowalczyk – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie.